

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 2
Rotel 26

DOM
2023-12-19
Jönköping

Mål nr
T 4598-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Linköpings tingsrätts dom 2022-11-10 i mål T 2586-21, se bilaga A

PARTER

Klagande

Vadstena kommun, 212000-2825
592 80 Vadstena

Ombud: Advokat Michael Wiik och biträdande jurist Julia Platenik
Wesslau Söderqvist Advokatbyrå Väst HB
Kyrkängsgatan 8
503 38 Borås

Motpart

Solör Bioenergi Öst AB, 556607-0255
Jungfrustigen 3
592 32 Vadstena

Ombud: Advokat Carl Persson och biträdande jurist Molly Björkdahl
Roschier Advokatbyrå AB
Box 7358
103 90 Stockholm

SAKEN

Skadestånd m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten, som fastställer tingsrättens dom i huvudsaken, ändrar tingsrättens domslut under punkten 2 på så sätt att Vadstena kommun förpliktas att ersätta Solör Bioenergi Öst AB:s rättegångskostnader i tingsrätten med 3 407 067 kr, varav 3 000 000 kr avser ombudsarvode, och ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 10 november 2022 till dess betalning sker.

Hovrätten förpliktat Vadstena kommun att till Solör Bioenergi Öst AB betala ersättning för rättegångskostnad i hovrätten med 540 802 kr, varav 500 000 kr avser

Dok.Id 422282

Postadress
Box 2223
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hovrättsgränd 4

Telefon
036-15 69 00
E-post: gota.hovratt@dom.se
www.gotahovratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

ombudsarvode, och ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från denna dag till dess
betalning sker.

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

I tingsrätten yrkade Vadstena kommun (Kommunen) skadestånd fram till och med den 13 oktober 2022. I hovrätten har kommunen begärt skadestånd även för tiden från och med den 14 oktober 2022 till och med den 28 november 2023. Hovrätten har avvisat de nya yrkandena.

Kommunen har yrkat att hovrätten ska bifalla den talan som kommunen förde vid tingsrätten; skadeståndsyrkandet har dock inskränkts till 13 933 000 kr med ränta. Kommunen har även yrkat att hovrätten ska befria Kommunen från skyldigheten att betala Solör Bioenergi Öst AB:s (Solör) rättegångskostnader i tingsrätten och i stället ge Kommunen ersättning för sina rättegångskostnader där, eller, under alla förhållanden, att hovrätten ska sätta ned Solörs ersättning för rättegångskostnader i tingsrätten till 1 407 067 kr.

Solör har motsatt sig att hovrätten ska ändra tingsrättens dom.

Båda parter har begärt ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Hovrätten har tagit del av samma bevisning som tingsrätten. Förhören från tingsrätten har spelats upp. Kommunen har därutöver åberopat resultatrapporter för Solör och historik över STIBOR.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Parterna har lagt fram grunder och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i tingsrätten.

Tingsrätten har kommit fram till att den omtvistade inlösenklausulen i parternas avtal ska tolkas så att Solörs fastigheter ingår i begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen”. Hovrätten gör ingen annan bedömning av hur avtalsvillkoret ska tolkas. Fastigheterna

omfattas alltså av inlösenklausulen. Hovrätten delar vidare tingsrättens bedömning att det inte finns förutsättningar för att tillämpa läran om partiell ogiltighet eller jämkning enligt 36 § avtalslagen på klausulen i avtalet. Som tingsrätten har angett utgör klausulen en utfästelse att köpa eller sälja fast egendom och är därmed ogiltig och saknar bindningsverkan. Någon skadeståndsskyldighet kan då inte heller uppstå för Solör. Hovrätten delar alltså helt tingsrättens bedömningar (se sid. 36-39 i tingsrättens dom). Kommunens talan ska därför ogillas och tingsrättens dom stå fast i huvudsaken.

Vid denna utgång ska Kommunen ersätta Solör för bolagets rättegångskostnader i både tingsrätten och hovrätten i den mån de varit skäligen påkallade.

Tingsrätten gav Solör rätt till ersättning för rättegångskostnader med 5 407 067 kr, varav fem miljoner kr avsåg ombudsarvode. Kommunen har vitsordat ersättning för ombudsarvode med en miljon kr och i övrigt godtagit anspråket. Hovrätten anser att Solörs ombud har utfört Solörs talan på ett skickligt och förtjänstfullt sätt. Målet har dessutom avsett stora belopp och varit av stor betydelse för Solör. Solör har argumenterat för skäligheten i sina yrkanden utifrån främst att tvisten rört stora värden. Även om tvistens värde i och för sig har stor betydelse vid bedömning av skäligheten är detta inte ensamt avgörande; även tvister som rör små belopp men som innefattar principiellt viktiga frågor kan motivera höga ombudsarvoden. Solör är svarande och målet har i huvudsak gällt rättsliga frågeställningar. Hovrätten anser, sett till målets art och omfattning, att skälig ersättning för ombudsarvode motsvarar tre miljoner kr. Kommunen ska därför ersätta Solör för dess rättegångskostnader i tingsrätten med totalt 3 407 067 kr. Tingsrättens domslut ska ändras i enlighet med detta.

I hovrätten har Solör begärt ersättning för rättegångskostnader med 2 136 802 kr, varav 2 096 000 kr avser ombudsarvode. Kommunen har överlämnat till hovrätten att bedöma skäligheten av ombudsarvodet. Samma skäl som hovrätten har redogjort för ovan gör sig gällande även här. Frågeställningarna i hovrätten har varit i huvudsak desamma som i tingsrätten. Hovrätten bedömer att skälig ersättning för ombudsarvode i hovrätten uppgår till 500 000 kr. Att Kommunen i fråga om rättegångskostnader fått viss framgång med sitt överklagande är i förhållande till vad de tappat av marginell betydelse och påverkar därför inte fördelningen av rättegångskostnaderna. Kommunen

ska därför ersätta Solör för bolagets rättegångskostnader i hovrätten med totalt 540 802 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast den 16 januari 2023.

Hovrättslagmannen Niklas Rundberg, hovrättsrådet Ylva Brämberg, f.d. lagmannen Anna-Karin Lundberg och hovrättsassessorn Viktor Wetterö (referent) har dömt i målet.

Hovrätten är enig.

LINKÖPINGS TINGSRÄTT
Rotel 02

DOM
2022-11-10
Meddelad i
Linköping

Mål nr
T 2586-21

PARTER

Kärande

Vadstena kommun, 212000-2825
592 80 Vadstena

Ombud: advokaterna Michael Wiik och Fredrik Björklund
Wesslau Söderqvist Advokatbyrå Väst HB
Kyrkängsgatan 8
503 38 Borås

Svarande

Solör Bioenergi Öst AB, 556607-0255
Jungfrustigen 3
592 32 Vadstena

Ombud: advokaterna Carl Persson och Lotta Näätäsaari
Roschier Advokatbyrå AB
Box 7358
103 90 Stockholm

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
2. Vadstena kommun förpliktas att utge ersättning till Solör Bioenergi Öst AB för rättegångskostnad med 5 407 067 kr, varav 5 000 000 kr utgör ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från denna dag till dess betalning sker.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Vadstena Kommun (i det följande kallat Kommunen) har yrkat att tingsrätten ska förplikta Solör Bioenergi Öst AB (i det följande kallat Solör) att till Kommunen utge den egendom som framgår av bilaga 1 till stämmingsansökan (här domsbilaga 1) mot Kommunens erläggande av i första hand ett belopp om 119 700 000 kr och i andra hand mot det lösenbelopp högre än 119 700 000 kr som tingsrätten finner utrett ska gälla, dock högst ett belopp om 150 250 000 kr.

Kommunen har vidare yrkat att tingsrätten ska förplikta Solör att till Kommunen betala 14 375 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen

- på 2 131 000 kr från den 30 juli 2021,
- på 46 000 kr från den 1 oktober 2021,
- på 587 000 kr från den 1 november 2021,
- på 1 936 000 kr från den 1 december 2021,
- på 2 581 000 kr från den 1 januari 2022,
- på 2 321 000 kr från den 1 februari 2022,
- på 1 752 000 kr från den 1 mars 2022,
- på 2 020 000 kr från den 1 april 2022,
- på 874 000 kr från den 1 maj 2022,
- på 412 000 kr från den 1 juni 2022,
- på 169 000 kr från den 1 juli 2022 och
- på 1 000 kr från den 1 augusti 2022; allt till dess betalning sker.

Kommunen har även i sammanhanget förbehållit sig att vid eventuell prövning i högre rätt få återkomma med ersättningskrav för den skada Kommunen orsakas från och med den 14 oktober 2022 till och med en dag som infaller i anslutning till att rättegång i högre rätt avslutas.

Solör har bestritt käromålet, men vitsordat sättet för räntans beräkning avseende beloppet 2 131 000 kr såsom skäligt i och för sig och på resterande belopp enligt övriga

strecksatser ovan från den 12 april 2022 eller det senare datum som Kommunen har angett.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUND FÖR TALAN

Kommunen

Bättre rätt

Kommunen och Solör har ingått ett avtal som medger Kommunen en möjlighet att per den 28 mars 2021 förvärva egendomen förtecknad i bilaga 1 (här domsbilaga 1) till det pris som anges i yrkandet. Kommunen har påkallat inlösen och därmed är Solör skyldig att utge egendomen i enlighet med yrkandet.

Om tingsrätten finner att uttrycket ”hela fjärrvärmeanläggningen” i avtalets inlösenklausul ska anses omfatta de fastigheter som Solör förvärvat medför det inte att inlösenklausulen i sin helhet är ogiltig utan den kan, i enlighet med avtalsrättsliga principer om partiell ogiltighet, göras gällande i enlighet med Kommunens yrkande.

För det fall tingsrätten finner att inlösenklausulen inkluderar Solörs fastigheter ska inlösenklausulen under alla omständigheter jämkas med stöd av 36 § avtalslagen på så vis att fastigheterna inte ska anses ingå och därmed kan Kommunen göra inlösenklausulen gällande i enlighet med yrkandet.

Skadestånd avtalsbrott

Enligt avtalet mellan Kommunen och Solör var Solör skyldigt att överlämna egendomen till Kommunen den 28 mars 2021. Solör har inte överlämnat egendomen i rätt tid och därmed är Solör skadeståndsskyldigt för den skada Kommunen orsakas på grund av Solörs avtalsbrott. Skadan har uppskattats till yrkat belopp.

Ränta

Ränta ska utgå i enlighet med 4 och 6 §§ räntelagen.

Solör

Kommunens talan ska ogillas då den av Kommunen åberopade inlösenklausulen i avtalet mellan Solör och Kommunen är ogiltig eftersom den utgör en option avseende fast egendom. Optioner avseende köp av fast egendom är ogiltiga enligt svensk rätt. Eftersom inlösenklausulen är ogiltig föreligger heller ingen skyldighet för Solör att överlåta fjärrvärmeanläggningen till Kommunen. Av samma anledning kan det inte heller uppstå någon skadeståndsskyldighet för Solör gentemot Kommunen.

För det fall att tingsrätten skulle komma fram till att inlösen ska ske är Kommunens uträkning av lösenbeloppet felaktig. Enligt inlösenklausulen ska lösenbeloppet bestämmas till anläggningarnas sammanlagda bokförda värde vid avtalstidens utgång plus summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt. Det bokförda värdet på anläggningarna vid avtalstidens utgång är 205 309 000 kr och summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt är 44 038 000 kr. Ett korrekt lösenbelopp för Solörs fjärrvärmeanläggning i Vadstena uppgår således till 249 347 000 kr. Kommunens talan ska därför ogillas eftersom lösenpriset uppgår till ett belopp som är högre än det belopp om 150 250 000 kr som Kommunen enligt yrkandet är beredd att erlægga.

Kommunens talan ska också ogillas då det inte står klart vad effekterna blir av en dom som formuleras i enlighet med Kommunens yrkande, dvs. endast med hänvisning till Kommunens bilaga 1 (här domsbilaga 1).

Solör bestrider att bolaget är skadeståndsskyldigt, att skadan kan beräknas på det sätt Kommunen gör gällande och att adekvat kausalitet föreligger.

UTVECKLING AV TALAN

Parterna har gett in skriftliga versioner av sakframställningarna, vilka efter vissa redigeringar samt tillägg av tingsrätten utifrån vad parterna anfört under huvudförhandlingen har återgetts i denna dom som redovisningar av parternas respektive talan.

Kommunen

Kommunen och Gotlands Fjärrvärme AB ingick den 27 mars 2001 det i målet aktuella avtalet. Gotlands Fjärrvärme AB:s rättigheter och skyldigheter enligt avtalet övergick därefter till Vadstena Värme AB i enlighet med vad som regleras under rubriken ”Organisation” i avtalet. Vadstena Värme AB:s firmabeteckning är idag Solör Bioenergi Öst AB, lika med svaranden i detta mål.

Avtalet reglerar i huvudsak Solörs skyldighet att uppföra en fjärrvärmeanläggning i Vadstena kommun bestående av en panncentral samt ett fjärrvärmenät för leverans av värme till tätortens fastigheter. Avtalet innebär också en förbindelse från Solör att till visst angivet pris leverera värme till fastigheter som ägs av Kommunen samt till fastigheter som ägs av ett antal i avtalet namngivna bolag. Prissättningen var beroende av var Solör valde att placera panncentralen och det var inte klarlagt när avtalet ingicks. Avtalet angav fyra alternativa placeringar; Quisberg, Kvarnbacken, foderfabriken söder om tätorten och ”traktormuseet”.

Solör valde att placera panncentralen vid ”traktormuseet”. Den fastigheten har idag beteckningen Vadstena Tegellöten 1:3 (”Tegellöten”). Solör förvärvade del av Tegellöten från Kommunen genom köpeavtal undertecknat 30 november 2001. Solör förvärvade den 17 december 2001 även fastigheten Vadstena Lekbrodern 1 (”Lekbrodern”) från Utvecklingsbolaget Birgitta i Vadstena AB. På Lekbrodern finns en panncentral som utgör ett komplement till panncentralen på Tegellöten.

Solör har under avtalstiden byggt ett nät av fjärrvärmeledningar och till detta ledningsnät finns ledningsrätter enligt ledningsrättslagen som medger Solör, som innehavare av ledningarna, rätt att utnyttja utrymmen inom de fastigheter där ledningarna är belägna. Solör begärde i enlighet med reglerna i ledningsrättslagen att ledningsrätterna ska höra till de av Solör ägda fastigheterna Tegellöten och Lekbrodern och Lantmäteriet fattade beslut i enlighet med begäran. Besluten fattades vid de tidpunkter som framgår av i målet ingivna utdrag från fastighetsregistret.

I avtalet finns även en inlösenklausul som innebär att Kommunen vid avtalets utgång har rätt lösa in hela fjärrvärmeanläggningen. Inlösenklausulen återfinns under rubriken ”Inlösen” och är formulerad enligt följande.

”Kommunen har vid avtalstidens utgång möjlighet att lösa in hela fjärrvärmeanläggningen till ett pris av:

Anläggningarnas sammanlagda bokförda värde vid avtalstidens utgång plus summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt.”

Avtalstiden löpte från och med den 27 mars 2001 till och med den 27 mars 2021 med en uppsägningstid om 12 månader. Om inte avtalet sades upp i rätt tid skulle det förlängas med fem år i taget.

Kommunen sade upp avtalet den 11 mars 2020 och i samma handling påkallade Kommunen inlösen av hela fjärrvärmeanläggningen. Avtalet löpte därmed ut den 27 mars 2021 och inlösen skulle ha skett i anslutning till att avtalstiden löpte ut.

Solör motsatte sig att Kommunen kunde göra inlösenklausulen gällande under åberopande av att klausulen är likställd med en option avseende fast egendom och därmed ogiltig. Solör framställde invändningen första gången i februari 2020 i anslutning till att Solör fått information om att Kommunen avsåg att säga upp avtalet och påkalla även inlösenklausulen. Solör överklagade även kommunstyrelsens beslut den 4 mars

2020 om att säga upp avtalet och påkalla inlösen till Förvaltningsrätten i Linköping och initierade därmed en process om laglighetsprövning jämlikt 13 kap 1 § kommunalagen.

Kommunen invände mot Solörs påstående om att inlösenklausulen skulle betraktas som ogiltig och framförde dessa invändningar i inlagorna till förvaltningsdomstolen men har också anfört att frågan om inlösenklausulens giltighet inte ska prövas i en förvaltningsrättslig process eftersom frågeställningen är av utpräglad civilrättslig karaktär. Förvaltningsrätten avlog Solörs överklagande i dom den 21 december 2020. Solör överklagade domen till Kammarrätten i Jönköping som den 20 april 2021 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Solör överklagade även Kammarrättens beslut och den 28 januari 2022 meddelade Högsta Förvaltningsdomstolen att prövningstillstånd inte meddelas och därmed vann förvaltningsrättens dom laga kraft.

Mot bakgrund av att det i uttrycket ”hela fjärrvärmeanläggningen” inte ingår några fastigheter så är inlösenklausulen inte ogiltig.

Inlösenklausulen kan göras gällande även om stora delar av den egendom som omfattas av inlösenklausulen nu utgör fastighetstillbehör. Att en part efter avtalets ingående självständigt vidtar dispositioner som medför att viss egendom, som är belastad med optionsrätt, blir fastighetstillbehör medför inte att den parten kan åberopa den omständigheten som grund för ogiltighetsverkan.

Formkravet i 4 kap. 1 § jordabalken ska inte tillämpas på fastighetstillbehör. En sådan tolkning skulle innebära att en försäljning av t.ex. ett begagnat kylskåp omfattas av ett formkrav. Köpeobjektet ska i en sådan situation likställas med försäljning av just ett kylskåp som är lös egendom där formkrav inte föreligger (jämför Grauers, Fastighetsköp uppl. 22 s. 99).

Optionsavtal avseende fastighetstillbehör är inte ogiltiga. I den praxis som finns om ogiltighet av optioner avseende fastighet har man visserligen delvis använt uttrycket

”fast egendom” men de fall som har varit aktuella har aldrig avsett enbart fastighets-tillbehör utan det har alltid varit fråga om en fastighet. I domskälen har det inte funnits något resonemang om att principen även innefattar fastighetstillbehör. Förbudet mot option på fastighet bygger i huvudsak på att undvika osäkerhet i äganderätten som kan medföra ogynnsamma verkningar för bl.a. fastighetsomsättningen och kreditgivningen, vilket framgår av domskälen i NJA 1992 s. 66. I nämnda rättsfall accepterades optionsavtal avseende bostadsrätt trots att även försäljning av bostadsrätt har formkrav. När det är fråga om gåva av fastighet har optionsavtal accepterats, jämför t.ex. NJA 1981 s. 897 och NJA 1984 s. 673. Vid gåva gäller motsvarande formkrav som för köp, jämför 4 kap. 29 § jordabalken som anger att bl.a. jordabalken 4 kap. 1 § äger motsvarande tillämpning. Av gåvofallen kan slutsatsen dras att formaliakraven i jordabalken 4 kap. 1 § inte utgör grunden för att optionsavtal avseende fastighet är ogiltiga utan det grundas på en omsorg kopplat till fastighetsomsättningen och kreditgivningen.

Kommunens yrkande innefattar den egendom som framgår av bilaga 1 till stämningsansökan (här domsbilaga 1). Huvuddelen av den egendomen är idag fastighetstillbehör. Det är inte fråga om något avtal av så lösligt slag att principen i NJA 1978 s. 147 ska tillämpas. Kommunen och Solör synes endast oense om huruvida fastigheterna som sådana ingår i optionsobjektet. Det föreligger således inte någon rättslig grund att ogilla talan för att Solör inte förstår vad som ska utges.

Avtalsrätten bygger på avtalsfrihet och avtalsbundenhet. Att ogiltigförklara ett avtal, eller del i ett avtal, är således i strid mot de mest grundläggande principerna inom avtalsrätten och för det krävs ett tydligt stöd och om möjligt ska principerna om avtalsfrihet upprätthållas även om en viss del i ett avtal är ogiltigt.

Om tingsrätten finner att inlösenklausulen omfattar Solörs fastigheter ska inte klausulen i sin helhet ogiltigförklaras. Optionsrätten avseende den övriga egendomen ska således bibehållas. Den övriga egendomen är den egendom som Kommunen yrkat att Solör ska utge, således även den egendom som nu är att betrakta som fastighetstillbehör.

Genom att klausulen endast blir partiellt ogiltig kan parternas gemensamma partsvilja upprätthållas i högre grad än om hela klausulen ogiltigförklaras. Principerna som används vid jämkning av avtal enligt 36 § avtalslagen kan jämförelsevis användas vid partiell ogiltighet (jämför Avtal, Adlercreutz och Johann Mulder, JUNO version 14 s. 76). Eftersom option avseende köp av fastighet är ogiltigt enligt svensk rätt, men inlösenklausulen tar sikte på fjärrvärmeanläggningen, som fristående från fastigheterna inte utgör en ogiltig option, är det oskäligt med ogiltighetverkan på sådan del av avtalet som kan göras gällande enligt svensk rätt. Det ska också beaktas att fastigheterna i sig utgör en marginell del av det sammanlagda bokförda värdet som inlösenklausulens prismekanism bygger på. Markens bokförda värde (utan uppskrivning) uppgick till endast 257 000 kr att jämföras med det bokförda värdet på optionsegendomen om 93,9 miljoner kr som Kommunen grundar sitt inlösenpris på.

För det fall tingsrätten finner att inlösenklausulen inkluderar Solörs fastigheter ska inlösenklausulen jämkas med beaktande av 36 § avtalslagen på så vis att fastigheterna inte ska anses ingå och därmed kan Kommunen göra inlösenklausulen gällande i enlighet med yrkandet.

Inlösenklausulen ska jämkas på grund av att klausulen är oskälig med hänsyn till att parterna vid avtalets ingående utgick ifrån att inlösenklausulen skulle kunna göras gällande. Om fastigheterna anses ingå i inlösenklausulen är det oskäligt att fastigheterna ska ”smitta” resten av optionsegendomen och därmed få som följd en ogiltigförklaring av hela inlösenklausulen vilket omöjliggör ett kommunalt övertagande. Kommunens möjlighet att lösa in fjärrvärmeanläggningen var även en avgörande förutsättning för att ingå avtalet, vilket framgår av att det uttryckligen angavs i förfrågningsunderlaget.

Kommunen har i e-post till Solör den 11 december 2020 meddelat att Kommunen

avsåg att fullfölja ett förvärv i enlighet med den påkallade inlösenklausulen i avtalet och begärde underlag för att kunna beräkna inlösenpriset. Solör har i e-post till Kommunen den 16 december 2020 ånyo hävdad att inlösenklausulen är ogiltig men accepterat att lämna ut underlag för att inlösenpriset ska kunna beräknas.

Under januari och februari 2021 utväxlades e-post mellan Kommunen och Solör och Kommunen erhöll underlag från Solör som Kommunen bedömt kunna utgöra underlag för att beräkna inlösenpriset. Kommunen har i maj 2021 erhållit kompletterande underlag för beräkning av lösenpriset.

Vid skriftväxling mellan Solör och Kommunen i maj månad 2021 har fråga varit uppe om vilken tidsperiod som ska användas för beräkning av de fyra årsvinster som utgör underlag för lösenpriset. Parterna har enats om att kalenderåren 2017 - 2020 ska användas och i anslutning härtill har parterna också enats om att skadestandsberäkningen ska avse skadan från och med den 1 april 2021.

Enligt avtalet ska priset bestämmas till anläggningarnas sammanlagda bokförda värde vid avtalstidens utgång plus summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt. Som tidigare beskrivits har parterna enats om att kalenderåren 2017 - 2020 ska användas vid bestämmandet av delkomponenten ”fyra årsvinster före bokslutsdispositioner och skatt”. Kommunen har erhållit resultatrapporter för åren 2017 - 2020 som utvisar den vinst Solör gjort hänförligt till verksamheten i Vadstena samt anläggningsregister som utvisar bokfört värde på fjärrvärmeanläggningen i Vadstena per den 31 december 2020. Kommunen har även fått underlag för de pågående arbetena om ca 3,7 miljoner kr. Solör äger sedan år 2018 även fjärrvärmeanläggningar i Flen, Gnesta och Vingåker, varför det inte är möjligt att av Solörs årsredovisningar från 2018 och framåt utläsa bokfört värde eller vinst specifikt för verksamheten i Vadstena.

Kommunen gav företaget EC-Power AB i uppdrag att beräkna lösenpriset utifrån de

förutsättningar som följer av avtalet. EC-Power AB har beräknat att lösenpriset uppgår till 119,7 miljoner kr. Av beloppet 119,7 miljoner kr utgör 93,9 miljoner kr fjärrvärmeanläggningarnas bokförda värde och 25,8 miljoner kr utgör summan av de fyra senaste årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt.

Solör har under år 2020 gjort en uppskrivning av anläggningstillgångarna i Vadstena med ett belopp om ca 102,8 miljoner kronor. Uppskrivning har inte gjorts på någon av de andra anläggningarna som ingår i Solör vilka är anläggningarna i Flen, Gnesta, Herrljunga, Vingåker och Vårgårda. Det har inte heller skett någon uppskrivning i de övriga svenska bolag som ingår i samma koncern som Solör.

Enligt avtalet mellan parterna var Solör skyldigt att överlämna egendomen till Kommunen den 28 mars 2021. Mot bakgrund av att Solör inte har överlämnat egendomen i rätt tid är Solör skadeståndsskyldigt för den skada Kommunen orsakas på grund av Solörs avtalsbrott. Kommunens skada på grund av att Solör inte agerat i enlighet med avtalet utgörs av utebliven vinst från fjärrvärmeanläggningen från och med den 1 april 2021 till och med den dag som infaller i anslutning till att rättegången avslutas, den 13 oktober 2022.

Beräkningen har utgått från Solörs resultatrapporter och slutsatserna i EC Powers rapport rörande personalkostnader och övriga externa kostnader och avskrivningskostnader samt Kommunens finansieringskostnader i form av räntekostnader. Skadan har beräknats enligt följande.

Under år 2020 uppgick Solörs externa kostnader till ca 2 846 000 kr (vari en stor del avsåg interna konsultarvoden) och mot bakgrund av slutsatserna i EC Powers rapport är det rimligt att höja detta belopp med 500 000 kr (jämför punkt 6.3.1 i rapporten) varför personalkostnader och övriga externa kostnader uppgår till ca 3 346 000 kr per år. Det medför att övriga externa kostnader och personalkostnader ska justeras upp med 17,5 procent (beloppet höjs med 500 000 kr från 2 846 000 kr, $500\,000 / 2\,846\,000 = 0,175$).

Vidare hade Solör avskrivningskostnader om ca 4 530 000 kr år 2020 men mot bakgrund av slutsatserna i EC Powers rapport (jämför punkt 6.1 i rapporten) innebär en i fjärrvärmebranschen sedvanlig avskrivningskostnad i stället en kostnad om 5 353 000 kr. Det medför att avskrivningskostnaderna ska justeras upp med 18 procent (beloppet höjs med 823 000 kr från 4 530 000 kr, $823\,000 / 4\,530\,000 = 0,18$).

Vidare har Solör inte redovisat några finansieringskostnader för verksamheten i Vadstena på grund av att finansieringen numera är koncerngemensam (jämför punkt 6.3.3 i rapporten). Kommunen kommer att ha kostnader för finansiering av förvärvet av fjärrvärmeanläggningen. Priset för anläggningen uppgår till 119 700 000 kr i enlighet med vad som anförts ovan. Kommunen kunde under perioden april 2021 till och med sista april 2022 via Kommuninvest låna till en ränta om 0,11 procent. Det medför en årlig finansieringskostnad om ca 132 000 kr ($119\,700\,000 \times 0,0011$), detta i sin tur medför att finansieringskostnaden per månad under aktuell period uppgår till 11 000 kr (Kommunens årliga räntekostnad om 132 000 / 12 månader = 11 000 kr). Från maj 2022 är Stibor-räntan högre varför Kommunens finansieringskostnader ökar från maj 2022 vilket redogörs för när skadan för respektive månad från maj 2022 till den 13 oktober 2022 utvecklas nedan.

För det fall tingsrätten finner att lösenpriset överstiger 119 700 000 kr ska Kommunens finansieringskostnad enligt ovan justeras så att den motsvarar 0,11 procentens ränta på det högre lösenpriset för perioden april 2021 till april 2022. På motsvarande sätt ska Kommunens finansieringskostnad avseende ränta för perioden maj 2022 till den 13 oktober 2022 justeras för respektive månad.

Under följande del kommer skadan för respektive månad att beskrivas och avskrivningskostnader samt externa kostnader och personalkostnader har anpassats till de slutsatser som följer EC Powers rapport och Solörs resultatrapport för 2020 enligt ovan redogörelse, således en uppjustering av avskrivningskostnaderna motsvarande 18

procent och en uppjustering av övriga externa kostnader och personalkostnader motsvarande 17,5 procent.

Skadestånd april 2021

Skadan för april månad 2021 uppgår till 1 998 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 37 000 kr (17,5 % av redovisade övriga externa kostnader och personalkostnader om 213 000 kr) minus 59 000 kr (18 % av justerad avskrivningskostnad om 326 000 kr) minus 11 000 kr (finansieringskostnad) lika med 1 891 000 kr.

Skadestånd maj 2021

Skadan för maj månad 2021 uppgår till 496 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 39 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 387 000 kr.

Skadestånd juni 2021

Skadan för juni månad 2021 föreligger inte. Resultatet uppgår till minus 28 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 49 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med ett negativt resultat om 147 000 kr. Vid beräkning av ränta avräknas detta belopp mot skadan för april och maj månad 2021.

Skadestånd juli 2021

Skadan för juli månad 2021 föreligger inte. Resultatet uppgår till minus 286 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 44 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus

59 000 kr (korrigerig avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigerig finansieringskostnad) lika med ett negativt resultat om 400 000 kr. Vid beräkning av ränta avräknas detta belopp mot skadan i augusti och september månad 2021.

Skadestånd augusti 2021

Skadan för augusti månad 2021 uppgår till 285 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 33 000 kr (korrigerig övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigerig avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigerig finansieringskostnad) lika med 182 000 kr.

Skadestånd september 2021

Skadan för september månad 2021 uppgår till 367 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 33 000 kr (korrigerig övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigerig avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigerig finansieringskostnad) lika med 264 000 kr.

Skadestånd oktober 2021

Skadan för oktober månad 2021 uppgår till 695 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 38 000 kr (korrigerig övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigerig avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigerig finansieringskostnad) lika med 587 000 kr.

Skadestånd november 2021

Skadan för november månad 2021 uppgår till 2 042 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 36 000 kr (korrigerig övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigerig avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigerig finansieringskostnad) lika med 1 936 000 kr.

Skadestånd december 2021

Skadan för december månad 2021 uppgår till 2 695 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 40 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 63 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 2 581 000 kr.

Skadestånd januari 2022

Skadan för januari månad 2022 uppgår till 2 427 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 37 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 2 321 000 kr.

Skadestånd februari 2022

Skadan för februari månad 2022 uppgår till 1 855 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 34 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 1 752 000 kr.

Skadestånd mars 2022

Skadan för mars månad 2022 uppgår till 2 128 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 39 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (finansieringskostnad) lika med 2 020 000 kr.

Skadestånd april 2022

Skadan för april månad 2022 uppgår till 985 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 42 000 kr (korrigering

övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 874 000 kr.

Skadestånd maj 2022

Skadan för maj månad 2022 uppgår till 530 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 30 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 30 000 kr (korrigering finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 0,3 procent) lika med 412 000 kr.

Skadestånd juni 2022

Skadan för juni månad 2022 uppgår till 322 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 46 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 49 000 kr (korrigering finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 0,49 procent) lika med 169 000 kr.

Skadestånd juli 2022

Skadan för juli månad 2022 uppgår till 178 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 42 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 77 000 kr (korrigering finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 0,77 procent) lika med 1 000 kr.

Skadestånd augusti 2022

Skadan för augusti månad 2022 föreligger inte. Resultatet uppgår till minus 577 000 (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 36 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 103 000 kr (korrigering finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 1,025 procent) lika med ett negativt resultat

om 774 000 kr. Vid beräkning av ränta avräknas detta belopp mot skadan i september och oktober månad 2022.

Skadestånd september 2022

Skadan för september månad 2022 kan uppskattas till 365 000 kr (motsvarande resultat som september 2021 samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 33 000 kr (motsvarande korrigerig övriga externa kostnader och personalkostnader som september 2021) minus 58 000 kr (korrigerig avskrivningskostnad) minus 138 000 kr (korrigerig finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 1,385 procent) lika med 136 000 kr.

Skadestånd 1 oktober – 13 oktober 2022

Skadan för 1 oktober – 13 oktober 2022 kan uppskattas till 291 000 kr (13/31 delar av resultatet för oktober 2021 samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 16 000 kr (motsvarande korrigerig övriga externa kostnader och personalkostnader som oktober 2021, dock 13/31 delar) minus 24 000 kr (korrigerig avskrivningskostnad, 13/31 delar av hel månad) minus 68 000 kr (korrigerig finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 1,63 procent) lika med 183 000 kr.

Sammanfattning – Skadestånd

Skadeståndsbeloppet uppgår sammantaget till 14 375 000 kr.

I stämmningsansökan daterad den 9 juni 2021 förbehöll sig Kommunen rätten att yrka skadestånd jämte ränta för den tidsperiod som rättegången pågår. Grunden för hur skadeståndet skulle beräknas redovisades tydligt i stämmningsansökan. Själva beräkningen var dock beroende av underlag från Solör. Kommunen har yrkat att ränta på skada som uppstått under perioden april – juni månad 2021 ska utgå enligt 6 § räntelagen och beräknas från dagen för delgivning av stämmningsansökan. På skada som uppstått efter den 1 juli 2021 ska ränta utgå enligt 6 § räntelagen och beräknas månatligen från varje följande månadsskifte. Kommunen har fått underlag för skadeståndsberäkningen i form av månatliga resultaträkningar varför ränta ska utgå på sätt som yrkats.

Solör

Tvisten handlar om Solörs fjärrvärmeanläggning i Vadstena. Huvudfrågan i målet är om Kommunen har rätt att lösa in Solörs fjärrvärmeanläggning eller inte.

Bakgrunden till den här huvudfrågan är det avtal som ingicks mellan parterna för över 20 år sedan. Det avtalet innehåller en inlösenklausul avseende fast egendom – och det är alltså den inlösenklausulen som parterna i det här målet bråkar om.

För att Kommunen ska ha rätt att lösa in fjärrvärmeanläggningen – på det sätt som Kommunen gör gällande – krävs det att det finns ett rättsligt bindande avtal med sådan innebörd mellan parterna. Solörs uppfattning är att något sådant avtal inte finns. Men i huvudsak tar den bedömningen avstamp i två övergripande frågor. Den första är omfattningen av klausulen – det vill säga vad inryms i det tvistiga begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” och hur ska det begreppet förstås. Den andra frågan är den rättsliga innebörden av klausulen – det vill säga är den giltig och kan den göras gällande av Kommunen eller är den – i enlighet med Solörs uppfattning – ogiltig.

Solörs fjärrvärmeanläggning finns på bl.a. fastigheten Vadstena Tegellöten 1:3. Från anläggningen vid Tegellöten utanför Vadstena sker värmeleveransen till kunder i Vadstena. I korthet går det till så att man på själva anläggningen eldar biobränsle – i det här fallet flis – och värmer upp vatten i pannor som sedan transporteras genom fjärrvärmeledningarna ut till kundens anläggning och där möter kundens vatten som värms upp till rätt temperatur. Det röda huset på åberopat fotografi över fastigheten är panncentralen - eller pannhusbyggnaden som den också kallas. Den inrymmer två biobränslepannor och en oljepanna samt pumputrustning och annan teknik som behövs för att producera och distribuera fjärrvärmerna. De två grå cylinderformade tankarna på vänster sida om byggnaden är oljetankar för förvaring av olja. På höger sida om byggnaden är en flishög och det är helt enkelt det bränsle man eldar med.

Åberopat fotografi över en blå cylinder är en oljepanna. Den är mycket mindre än den biobränslepanna som framgår av övriga åberopade fotografier över pannor. Det beror helt enkelt på att det är mer energi i olja – den behöver alltså inte vara lika stor som andra pannor. Övriga delar av anläggningen såsom pumpsystem osv. framgår också av åberopade fotografier. Bl.a. framgår av fotografierna en ledning som går ned i golvet – det är den ledning som går ut i nätet.

Av åberopade fotografier framgår även ett elfilter och skorstenen till den nyaste biobränslepannan som togs i drift 2018. Den högra, mer fyrkantiga delen av pannan är den delen som man eldar biobränslet i. Sen finns det ett mörkgrått ganska brett rör som går mellan de två gröna delarna – det är ett rör för att leda den varma gasen från eldningen till den gröna cylinderformade delen som innehåller det vatten som värms upp. Det är sedan det varma vattnet som leds ut genom ledningarna till kundernas fjärrvärmeanläggningar.

Förenklat kan man beskriva det som att fjärrvärmeanläggningen består av (i) fastigheten (alltså själva marken), (ii) produktionsanläggning (alltså byggnad och övriga anläggningar) och (iii) distributionsanläggning (alltså ledningar och rörsystem). Allt detta sitter alltså ihop och det sitter även ihop med ledningarna under mark vilka går hela vägen ut till kunderna. Det skulle alltså vara en helt enorm apparat att flytta på det här.

Utöver den anläggning som framgår av åberopade fotografier omfattar Solörs fjärrvärmeverksamhet i Vadstena även en annan, mindre anläggning som ligger mer centralt i Vadstena. Det är en anläggning inom det som kallas för Birgittaområdet. Den delen av fjärrvärmeanläggningen fanns i Vadstena redan i samband med avtalets ingående. På den fastigheten som heter Lekbrodern finns det bara en oljepanna och den används för att stötta upp värmeproduktionen vid eventuella avbrott eller om extra värme behövs.

Båda anläggningarna används för att via olika ledningar leverera fjärrvärme till ett stort antal fastigheter i Vadstena. Anläggningarna är också sammankopplade via ledningsnätet så att värme kan ledas till Solörs kunder oavsett vilken anläggning värmen produceras på. Däremot är det i normalfallet så att värme endast produceras på den delen av anläggningen som framgår av de återopade fotografierna – alltså Tegellöten.

När avtalet om fjärrvärme ingicks år 2000 fanns dock inget av det som nu har visats på fotografier och beskrivits. Det var inte ens klart var fjärrvärmeanläggningen skulle placeras och än mindre gick det förstås att förutse hur den skulle komma att utvecklas under de över 20 år som har gått sedan dess.

Kommunen har yrkat att Solör ska utge den egendom som framgår av ”Bilaga 1” till stämmingsansökan (här domsbilaga 1). Som grund för det har Kommunen angett att Kommunen och Solör har ingått ett avtal som medger Kommunen en möjlighet att förvärva egendomen förtecknad i Bilaga 1.

Att det skulle vara egendomen som anges i Bilaga 1 som avses i inlösenklausulen är Kommunens tolkning av avtalet mellan parterna. Men det är inte så avtalet är formulerat.

Av s. 8 i Bilaga 1 framgår att bilagan omfattar ”Mark” och ”Pågående projekt”. De är alltså en del av Bilaga 1. Kommunen säger att mark inte omfattas av dess yrkande. Men det är inte så yrkandet är utformat. Yrkandet är utformat som att tingsrätten ska förplikta Solör att utge den egendom som framgår av Bilaga 1. Det yrkandet går inte att bifalla eftersom marken är en del av Bilaga 1.

Bilaga 1 är fullt av denna typ av poster där det är oklart hur dessa överhuvudtaget ska kunna utges.

Ett annat sådant exempel är förteckningen över pågående projekt på de två sista sidorna i Bilaga 1. Det är en specifikation över leverantörsfakturer som hörde till de pågående projekten vid den aktuella tidpunkten. Menar Kommunen att man ska ta över de här leverantörsfakturorna? Och om de redan är betalade – vad blir effekten av detta? Ska Solör då erhålla pengar av Kommunen för att man felaktigt betalat fakturorna som Kommunen nu yrkar att man ska utfå? Kommunen har således valt att utforma sin talan på ett sätt som gör den omöjlig att bifalla eftersom yrkandet inte går att verkställa.

Det var således år 2000 när Vadstena kommun beslutade att fjärrvärme baserad på biobränsle skulle anläggas i Vadstena.

Under våren det här året, alltså år 2000, beslutade Kommunfullmäktige i Vadstena att fjärrvärme skulle anläggas i kommunen. Man uppdrog i samband med det åt Tekniska nämnden i kommunen att upphandla intressenter som skulle ansvara för produktion och distribution av fjärrvärme i kommunen.

Inom ramen för upphandlingsarbetet upprättades ett förfrågningsunderlag för intressenter som fick inkomma med anbud i enlighet med förfrågningsunderlaget. Förfrågningsunderlaget låg sedan till grund för det avtal som ingicks året därpå mellan Kommunen och Solör.

Av förfrågningsunderlaget (s. 2) under rubriken ”Objekt” framgår att Vadstena kommun efterfrågade följande.

”Totalåtagandet avser att försörja Vadstena tätort med värme från planerad biobränsleeldad produktionsanläggning”.

Det var alltså en biobränsleeldad produktionsanläggning som efterfrågades. Och lite längre ned på sidan, ovanför rubriken ”Bakgrund” framgår det även att ”Första leverans av värme beräknas ske under hösten 2002”. Eftersom en helt ny fjärrvärmeanläggning skulle etableras i Vadstena var det alltså fråga om långa ledtider.

Vid den här tidpunkten var inte placeringen av fjärrvärmeanläggningen bestämd. Istället angav förfrågningsunderlaget att anbud skulle lämnas för tre alternativa placeringar. Det angavs följande på s. 4 längst ned:

- ”- Alternativ A: Placering av panncentral vid Quisberg
- Alternativ B: Placering av panncentral vid Kvarnbacken
- Alternativ C: Placering av panncentral vid foderbacken söder om tätorten.”

De här alternativa placeringarna framgick också av en karta som finns med som Bilaga 3 till förfrågningsunderlaget. Kommunen hade alltså utpekat ett antal möjliga fastigheter och det var utifrån dessa som anbud skulle lämnas.

Av s. 5 i förfrågningsunderlaget framgår vidare följande.

”Vid anbudsvärderingen kommer det för kommunen ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet att antas med hänsyn till:

- 1. avgiftsfrågor*
- 2. finansiering*
- 3. referensanläggningar*
- 4. placering och utformning av panncentralen.”*

Kommunen skulle vid anbudsvärderingen alltså anta det för kommunen ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet med hänsyn till bl.a. placeringen och utformningen av panncentralen. Frågan om vilken fastighet panncentralen skulle placeras på var alltså av central betydelse redan i förfrågningsunderlaget.

Utöver detta specificerade förfrågningsunderlaget fanns även ett antal andra åtaganden som anbudsgivaren hade att förhålla sig till. På s. 7 anges rubriken ”Åtagandeföreskrifter” och sedan ”Omfattning”, varunder anges ”Utförande av produktionsanläggning”

och ”Utförande av distributionsanläggning” samt ”Leverans av värme”. Utgångspunkten var alltså att bygga en komplett fjärrvärmeanläggning, inklusive marken, som kunde leverera värme.

Det här med fastigheten, eller marken, återkommer även under rubriken ”Produktionsanläggning” (s. 8). Där anges det

”Förslag till placering. Se bilaga 2 och 3:1.”

Det här är en hänvisning till kartan över de föreslagna placeringarna som utgörs av Bilaga 3 till förfrågningsunderlaget.

Vidare anges att ”Ändring av gällande detaljplan erfordras” och att ”Leverantören kan föreslå annan placering”.

Förfrågningsunderlaget innehåller alltså ett antal hänvisningar som visar att fastigheterna redan från början var avsedda att utgöra en del av fjärrvärmeanläggningen. Detta reflekteras senare även i själva avtalet.

På s. 10 i förfrågningsunderlaget anges vidare vad det kommande avtalet mellan den valda leverantören och kommunen ska innehålla. Under rubriken ”Ekonomi” står:

”- Ersättning till leverantören vid eventuellt kommunalt övertagande av leveranserna inkl anläggningarna.”

Som både Kommunen och Solör påpekat var det ett krav i förfrågningsunderlaget att avtalet mellan den valda leverantören och kommunen skulle innehålla en ersättningsmodell för ett eventuellt framtida övertagande av fjärrvärmeanläggningen. Parterna är också överens om att det var denna skrivning som föranledde att avtalet sedermera kom att innehålla den inlösenklausul som målet handlar om. Att notera särskilt här är

att det i förfrågningsunderlaget uttryckligen anges att det är fråga om ersättning vid ett eventuellt övertagande av *leveranserna inkl anläggningarna*.

Som Solör upprepade gånger har påpekat är det inte möjligt att ta över några leveranser utan att även överta fastigheterna. Det parterna avsåg var alltså att det var hela fjärrvärmeanläggningen, inklusive fastigheterna som skulle överlåtas och det är det som avses i förfrågningsunderlaget och i avtalet.

Det nu sagda får även stöd i s. 2 i förfrågningsunderlaget. Där anges under rubriken ”*Vadstena kommun har därför beslutat bland annat att:*

”- att kommunen i upphandlingen av ovan nämnda intressent/intressenter skall förbehålla sig rätten att förvärva högst 40 % av aktierna i det bolag som skall utöva huvudmannskapet för fjärrvärmeanläggningen”.

Syftet med detta var att Kommunen skulle kunna utöva kontroll över fjärrvärmeleveranserna – men detta inkluderar naturligtvis också marken. Dvs. kommunen skulle genom denna klausul även ha möjlighet att äga 40 % av anläggningen, inklusive marken. Detta får betydelse även vid tolkning av inlösenklausulen.

Efter att Kommunen gått ut med förfrågningsunderlaget fick intresserade leverantörer möjlighet att lämna anbud i enlighet med detta.

Vid den här tiden var den part som lämnade anbud ett bolag som hette Gotlands Fjärrvärme AB. Gotlands Fjärrvärme (ibland även benämnt GOFAB) var ett privatägt, mindre bolag som arbetade med fjärrvärme på olika orter i Sverige.

I samband med ingåendet av avtalet bildades också ett helägt dotterbolag till Gotlands Fjärrvärme. Bolaget fick heta Vadstena Värme AB eftersom det bildades i syfte att hantera fjärrvärmen i Vadstena. Vadstena Värme (ibland även benämnt VVAB) kom sedan att överta Gotlands Fjärrvärmes rättigheter och skyldigheter enligt avtalet.

Vadstena Värme (alltså dotterbolaget till Gotlands Fjärrvärme) förvärvades av Solör-koncernen år 2014 och är det bolag som numera heter Solör Bioenergi Öst AB (alltså svaranden i detta mål). De personer som idag arbetar i bolaget och i Solör-koncernen har alltså inte någon koppling till Gotlands Fjärrvärme och var inte delaktiga under den här tiden.

Gotlands Fjärrvärmes anbud lämnades den 12 oktober 2000. I processen förekom även 7 andra anbudsgivare.

På s. 1 står det att ”Anbudet följer förfrågningsunderlaget”. Gotlands Fjärrvärmes anbud följde alltså det här förfrågningsunderlaget som ovan gått igenom.

Vidare angavs i punkten 7 på s. 3 att:

” Beskrivning av anläggning

Anläggningen utformas i samråd med stadsarkitekt. Exempel från Karlsborg bifogas (Bilaga 4). Beträffande den känsliga skorstenen kan den målas i lämplig färg, hållas slank och integreras i byggnaden.”

Anläggningen skulle alltså utformas i samråd med stadsarkitekt där Solör även bifogade exempel över tidigare fjärrvärmeanläggningar för att visa hur detta kunde komma att se ut. Anbudet följde även i övrigt förfrågningsunderlaget.

Av de anbud som kom in under anbudstiden valde Kommunen att anta Gotlands Fjärrvärmes anbud. Parterna gick därför vidare till att skriva det avtal som är av central betydelse i förevarande mål.

Avtalet undertecknades den 27 mars 2001 och hade en avtalstid om 20 år. Som framgår av avtalets första sida, under rubriken ”Underlag”, så hänvisas till de handlingar som ligger till grund för avtalet. Där anges att handlingar som ligger till grund för detta

avtal bl.a. är det aktuella förfrågningsunderlaget och anbudet. Dessa handlingar utgör därför tolkningsdata för den slutliga utformningen av avtalet.

Som tidigare nämnts var det redan i samband med ingåendet av avtalet klart att det var Vadstena Värme (dotterbolaget till Gotlands Fjärrvärme) som skulle ta över rättigheterna och skyldigheterna enligt avtalet. I det följande kommer Vadstena Värme att benämnas Solör när det bolaget avses.

Av avtalet framgår att Solör skulle uppföra en ny panncentral i Vadstena och bygga ett fjärrvärmenät för leverans av värme till tätortens fastigheter. Under rubriken ”Allmänt” angavs följande.

”GOFAB förbinder sig att i Vadstena kommun och tätort verka för en säker värmeförsel som gynnar miljön, hälsan och hushållningen med naturresurser. Detta åstadkoms genom att bolaget uppför en panncentral samt bygger ett fjärrvärmenät för leverans av värme till tätortens fastigheter.”

Det följer alltså redan av bakgrundsbeskrivningen i avtalet att det centrala i parternas överenskommelse är just leveranserna av värme till tätortens fastigheter. Marken har naturligtvis en avgörande roll för de leveranserna.

På sätt tidigare nämnts var det vid tidpunkten för upphandlingens genomförande inte klarlagt var fjärrvärmeanläggningen skulle placeras. Det här faktumet kvarstod även vid ingåendet av avtalet. På s. 2 i avtalet så ser man följande under rubriken ”Ekonomi”.

”GOFAB förbinder sig, om ej annat överenskommas i det enskilda fallet, att leverera värme till de i anbudsfrågan bilaga 1 angivna fastigheterna, som ägs av Vadstena kommun, VFAB, Birgittabolaget, HSB Vadstena Hus samt Riksbyggen, till ett pris av 385 kr/MWh om panncentralen placeras vid Quisberg
374 kr/MWh om panncentralen placeras vid Kvarnbacken

394 kr/MWh om panncentralen placeras vid foderfabriken söder om tätorten
390 kr/MWh om panncentralen placeras vid ”traktormuseet” (ny plats jfr anbud)”

Det var alltså fråga om de tre placeringarna som tidigare framgick av förfrågningsunderlaget och en ny placering som i avtalet kallades för traktormuseet. Vidare framgår att placeringen av panncentralen skulle komma att påverka vilken prissättning som skulle tillämpas avseende leveransen av fjärrvärme. Avtalet innehöll därför fyra olika priser baserat på vilken plats panncentralen skulle uppföras på.

Sammantaget var avtalet fortfarande vid den här tidpunkten – alltså även efter det att Solör valts till leverantör – mycket kortfattat med väldigt allmänt hållna bestämmelser. Det var alltså utestående vilken fastighet fjärrvärmeanläggningen skulle anläggas på och vilka priser som skulle gälla. Det var även utestående när leveranserna skulle komma i gång. Detaljerna lämnades helt enkelt därhän för att lösas i samförstånd mellan parterna allteftersom fjärrvärmeanläggningen växte fram. Det är också i ljuset av det som inlösenklausulen måste beaktas.

Inlösenklausulens ordalydelse, som finns på s. 3 i avtalet, lyder enligt följande:

”Kommunen har vid avtalstidens utgång möjlighet att lösa in hela fjärrvärmeanläggningen till ett pris av: Anläggningarnas sammanlagda bokförda värde vid avtalstidens utgång plus summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt.”

I den inledande meningen nämns ”hela fjärrvärmeanläggningen”. Begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” är emellertid inte definierat i avtalet eller i någon av de handlingar som ligger till grund för avtalet. Det framgår inte heller av avtalet att någon del av fjärrvärmeanläggningen skulle vara undantagen från begreppet.

Avslutningsvis bör även uppmärksammas rubriken ”Kommunal insyn”, vari anges att:

”Den kommunala insynen vid värmeanläggningens uppbyggnad sker antingen genom att Kommunen går in med 0-40% delägarskap i VVAB eller genom tillsättandet av en tillsynsman samt genom deltagande i kommande abonnentgrupp.”

Om så hade skett hade Kommunen även blivit delägare i marken, det har alltså varit parternas syfte att om Kommunen på något sätt ska ha ägande – ska det avse hela fjärrvärmeanläggningen, inklusive marken.

När det gäller placeringen av den nya panncentralen valde Solör till slut att den skulle uppföras på den plats som i avtalet benämndes traktormuseet. Det var alltså den fjärde platsen som var ny i förhållande till de platser som hade föreslagits av Kommunen i förfrågningsunderlaget.

Den nya fastigheten, som fick namnet Vadstena Tegellöten 1:3, skapades genom att Solör förvärvade delar av tre olika fastigheter i Vadstena. De här fastigheterna var Östra Starby 1:1, Tegellöten 1:1 och Tegellöten 1:2.

Av intresse är främst köpet av en del av fastigheten Vadstena Tegellöten 1:1. Av köpeavtalet framgår att det var Vadstena kommun som sålde en del av fastigheten Tegellöten 1:1 till Solör så att Tegellöten 1:3 kunde bildas. Övriga två fastigheter köptes av privatpersoner.

Av köpeavtalet framgår alltså att Kommunen samverkade till Solörs förvärv av fastigheten. Syftet med det var att Solör skulle kunna komma vidare med en uppbyggnad av fjärrvärmeanläggningen och på så sätt uppfylla överenskommelsen i avtalet.

Efter att Solör förvärvat de här tre olika delarna bildades fastigheten Vadstena Tegellöten 1:3. Det skedde genom en förrättning som registrerades av Lantmäteriet den 2 juli 2003. Sammanfattningsvis köpte Solör alltså en del av en fastighet av Kommunen och två delar av privatpersoner och de tre delarna tillsammans bildade Tegellöten 1:3 där fjärrvärmeanläggningen idag står.

När det gäller fastigheten Vadstena Tegellöten 1:3 framgår vidare av utdrag från fastighetsregistret att fastigheten per idag är in-tecknad till ett totalt belopp om 54 500 000 kr. Det är långt högre än det bara marken är värd. Innehavare av de fem in-teckningarna är DNB Bank ASA.

Utöver arbetet med att uppföra den helt nya fjärrvärmeanläggningen på Tegellöten 1:3 förvärvade Solör också en annan fastighet i Vadstena, nämligen Lekbrodern 1. Det är den fastigheten som ligger mer centralt i Vadstena och som alltså fanns redan när av-talet ingicks. Här fanns sedan tidigare en äldre panncentral som utgjorde en del av en befintlig fjärrvärmeverksamhet (som dock var i mindre skala än den som senare bygg-des upp av Solör).

Lekbrodern 1 förvärvades av Solör från ett kommunalt bolag vid namn Utvecklings-bolaget Birgitta i Vadstena AB. Köpeavtalet avseende Lekbrodern 1 ingicks den 17 december 2001. På köpebrevets första sida står följande:

”Utvecklingsbolaget Birgitta i Vadstena AB överlåter härmed till Vadstena Värme AB fastigheten Lekbrodern 1 i Vadstena kommun för en överenskommen köpeskilling om 1 miljon kronor.”

På nästföljande sida finns ett mer omfattande köpekontrakt benämnt Bilaga A. Där står följande under rubriken ”Köpeobjekt:”

”Fastigheten Lekbrodern 1 i Vadstena kommun med därå befintliga byggnader och anläggningar med tillhörande nät och kulvertar (bl a betongkulvert med gånghöjd, som löper från panncentralen under torget till köket på fastigheten Birgitta 5), gemensam-hetsanläggningar, ledningsrätter mm, i det följande benämnt fastigheten.”

Det som kan noteras här är att köpeobjektet omfattade både fastigheten Lekbrodern 1 och det som man kan kalla för produktions- och distributionsanläggningen (alltså befintliga byggnader och anläggningar med tillhörande nät och kulvertar m.m.).

I den här delen avtalade Kommunen och Solör alltså i enlighet med det som Solör menar är standard i fråga om överlåtelse av fastigheter – nämligen så att fastigheten och därtill hörande byggnader och andra tillbehör överläts samtidigt.

Solörs uppfattning är att man i det nu aktuella avtalet avsåg att göra på motsvarande sätt som man gjorde avseende Lekbrodern.

Efter förvärvet av båda fastigheterna kunde uppbyggnaden av fjärrvärmeanläggningen komma i gång på riktigt. Både genom att produktionsanläggningen uppfördes och genom att Solör i enlighet med avtalet fortsatte att bygga ut ett nät av fjärrvärmeledningar i Vadstena.

För att kunna expandera ledningsnätet ingick Solör överenskommelser med olika markägare om upplåtelse av ledningsrätter på omkringliggande fastigheter. Av åberopad Lantmäteriets akt avseende förrättning av ledningsrätter framgår bl.a. att förrättning av ledningsrätterna till Tegellöten 1:3 är registrerad den 7 april 2006. Av handlingen framgår att det är fråga om ny ledningsrätt till förmån för Tegellöten 1:3 och som belastar ett antal namngivna fastigheter. Det är fråga om ett stort antal fastigheter. Det beror förstås på att ledningarna helt enkelt har dragits ut i samhället för att möjliggöra leveransen av fjärrvärme från anläggningen till kunderna i Vadstena.

Av den aktuella handlingen framgår vidare hur själva överenskommelserna om upplåtelse av ledningsrätt ser ut. I tredje stycket på s. 65 finns antecknat följande:

”Markägaren upplåter åt ägaren av Tegellöten 1:3 – nedan kallad ledningshavaren – ledningsrätt innebärande rätt att på markägaren tillhörig fastighet vidta de åtgärder som erfordras för att framdraga och bibehålla ledningar på de villkor som anges nedan.”

Sen framgår det under p. 2 vad ledningshavaren medges rätt att göra och under p. 3 vad ledningshavaren förbinder sig att göra osv.

Av sista stycket på s. 67 framgår sedan följande:

”Ansökan om ledningsrättsförrättning ska hos Lantmäterimyndigheten göras av ägaren till Tegellöten 1:3 varvid denna överenskommelse lägges till grund för förrättningen. Markägaren biträder härmed ansökan om ledningsförrättning.”

Avtalet har undertecknats av Ulf Eirevik, Fritids- och Tekniska nämndens ordförande för Vadstena kommuns räkning. Det är alltså Kommunen som har upplåtit ledningsrätt till Solör och även biträtt ansökan om ledningsrättsförrättning hos Lantmäteriet.

Resten av akten innehåller helt enkelt ännu fler överenskommelser både med kommunen och med markägare som sedan låg till grund för Lantmäteriets förrättning. Sammanfattningsvis hör ledningarna och ledningsrätterna, genom Lantmäteriets beslut om förrättning, till Solörs fastigheter.

Enligt Solörs uppfattning följer det av avtalets ordalydelse, förfrågningsunderlaget och övriga dokument att fastigheterna redan från början var avsedda att utgöra en del av Solörs fjärrvärmeanläggning. Av de handlingar som ovan har gått igenom framgår också att fjärrvärmeanläggningen – med utgångspunkt i fastigheterna – har vuxit fram i samverkan mellan Kommunen och Solör.

Det ska i sammanhanget noteras att det är Solörs uppfattning att inlösenklausulen är ogiltig oavsett om fastigheterna anses omfattas eller inte. Utgångspunkten här är att parterna är överens om att det Kommunen önskar inlösa är fast egendom. Av 4 kap. 1 § jordabalken följer att formkraven gäller vid köp av fast egendom och inte endast vid köp av fastighet. Det ska därmed inte göras någon åtskillnad mellan vilka formkrav

som gäller vid köp av fastighet och fastighetstillhör eftersom båda utgör fast egendom. Högsta domstolen har i rättsfall uttryckligen hänvisat till att optionsavtal avseende fast egendom inte har någon bindningsverkan. Inlösenklausulen är således ogiltig även om inlösenklausulen och begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” skulle tolkas enligt vad Kommunen gör gällande. Det är i sammanhanget inte heller fråga om fastighetstillhör som typiskt sett också säljs som lös egendom. Inte heller finns någon avsikt att avskilja byggnaderna från marken.

Det är vidare Solörs uppfattning att, i det fallet att tingsrätten kommer fram till att Solörs fastigheter (dvs. själva marken) omfattas av begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen”, det saknas möjlighet till partiell ogiltighet alternativt jämkning av inlösenklausulen på sätt Kommunen hävdar. Partiell ogiltighet innebär att om en viss del av avtalet, eller en specifik klausul i ett avtal, är ogiltig är avtalet partiellt ogiltigt om övriga klausuler i avtalet upprätthålls. T.ex. i nu aktuellt fall – eftersom inlösenklausulen är ogiltig är avtalet partiellt ogiltigt. Ska man ogiltigförklara en viss del av ett avtalsvillkor får det i stället närmast ses som en jämkning och då med stöd av 36 § avtalslagen. Om man ändå skulle anse att det går att partiellt ogiltigförklara en del av en klausul så som Kommunen gör gällande innebär partiell ogiltighet att en del av klausulen ska anses vara ogiltig, den ska alltså vara överksam eller med andra ord falla bort. Vilken del av inlösenklausulen det är som ska förklaras ogiltig så att inlösenklausulen blir partiellt ogiltig har inte framgått av Kommunens talan i den här delen. Kommunen vill ju inte att någon del ska falla bort – istället menar man att begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” ska ges en annan innebörd. Det går inte att uppnå genom partiell ogiltighet.

Vad gäller frågan om jämkning enligt 36 § avtalslagen så är Kommunens påstående att en jämkning i större utsträckning skulle tillgodose partsavsikten. Solörs uppfattning är härvid att det inte finns något stöd för att partsavsikten skulle vara att exkludera fastigheterna. Det här scenariot förutsätter också att tingsrätten har kommit fram till att partsavsikten har varit att fastigheterna ska ingå – eller i vart fall att det inte går att konstatera att partsavsikten skulle ha varit den motsatta. Vidare ger 36 § avtalslagen

inte något stöd för att jämkning kan ske för att uppfylla parternas påstådda partsavsikt. En jämkning enligt 36 § avtalslagen måste ta sikte på något av de rekvisit som anges i bestämmelsen. Kommunen har härvid inte visat något stöd för att inlösenklausulen skulle vara oskälig med hänsyn till de rekvisit som bestämmelsen anger. Härvid ska noteras att det är själva villkoret som ska vara oskäligt. Villkoret är ju inlösenklausulen. Den kan i sig inte vara oskälig eftersom Kommunens hela talan går ut på att man vill göra gällande inlösenklausulen mot Solör. Det är således överhuvudtaget inte fråga om en sådan situation som omfattas av 36 § avtalslagen. Det bör också noteras att skälighetsstandarderna som följer av 36 § avtalslagen som utgångspunkt tillämpas för att begränsa en parts möjlighet att kräva rättigheter enligt avtalet. I det här fallet försöker Kommunen dels göra gällande en rättighet enligt avtalet (optionen i enlighet med inlösenklausulen), dels utvidga rättigheten genom att få till stånd en jämkning av en klausul som Kommunen själv har åberopat. Det finns inget stöd för att tillämpa 36 § avtalslagen på det här sättet. Vidare kan noteras att Högsta domstolen i flera fall funnit att utfästelser att i framtiden sälja fast egendom rättsligt inte kan göras gällande. Någon jämkning av sådana klausuler har härvid inte gjorts.

Vad avser det eventuella lösenpriset för fjärrvärmeanläggningen kan följande nämnas.

De parametrar som är avgörande för priset är enligt inlösenklausulens lydelse alltså dels ”anläggningarnas sammanlagda bokförda värde” och ”de fyra senaste årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt”.

Niclas Hellman har i sitt yttrande anfört att begreppen ”bokfört värde” och ”vinster före bokslutsdispositioner och skatt” är redovisningsbegrepp som definieras och beräknas inom ramen för ett redovisningsregelverk. Avgörande för att bestämma lösenpriset är alltså värdet och vinsterna enligt en reviderad redovisning som upprättats i enlighet med tillämplig redovisningsreglering. Det här framgår också i mer detalj av Niclas Hellmans yttrande.

Härvid kan bara nämnas att Solör i enlighet med det som framgår av Niclas Hellmans yttrande anser att Kommunens uträkning av lösenbeloppet är felaktig. Lösenpriset för fjärrvärmeanläggningen uppgår rätteligen till 249 347 000 kr. Av det beloppet utgör 205 309 000 kr fjärrvärmeanläggningarnas bokförda värde och 44 038 000 kr summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt.

Niclas Hellman har utgått ifrån Solörs reviderade årsredovisningar för åren 2017–2020. I revisionsberättelsen för räkenskapsåret 2020 står följande under rubriken ”Uttalanden”:

”Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Solör Bioenergi Öst ABs finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.”

Det är alltså revisorernas uttalande över Solörs årsredovisning. I revisionsberättelserna för räkenskapsåren 2017 - 2019 står samma sak antecknat.

En av frågorna i målet rör uppskrivningen av Solörs anläggningstillgångar. Under rubriken ”Vår bedömning” på s. 2 i åberopat utlåtande avseende uppskrivning av anläggningstillgångar från Solörs revisionsbyrå PWC står följande:

”Vår bedömning är att vi utifrån detta anser att bolaget kan skriva upp tillgången under förutsättningarna att bolaget har kunnat göra en värdering av verkligt värde som väsentligt överstiger bokfört värde samt att värderingen bedöms vara bestående. Vår förståelse är att bolaget har fått en extern värdering av tillgången där det verkliga värdet överstiger bokfört värde varav det bedöms möjligt att bolaget kan göra en uppskrivning”.

Utlåtandet är undertecknat av den auktoriserade revisorn Johan Wirén.

Den externa värderingen som PWC hänvisar till i sitt utlåtande är en värdering gjord av AFRY den 30 april 2020. Enligt AFRY:s uppfattning uppgår värdet för fjärrvärmeanläggningen till 300 miljoner kr, vilket alltså är en värdering överstigande det tidigare bokförda värdet av anläggningen.

Både årsredovisningarna och uppskrivningarna av anläggningstillgångar har således godtagits av Solörs revisorer.

Parterna har diametralt olika uppfattningar om lösenpriset. Den viktiga utgångspunkten är dock följande. Om tingsrätten kommer fram till att fjärrvärmeanläggningen är värd mer än Kommunens maximala yrkande om 150 250 000 kr ska Kommunens talan ogillas helt.

Utgångspunkten är att om inlösenklausulen är ogiltig kan inte något skadestånd utgå. Det är alltså bara om Kommunen vinner som det kan bli aktuellt med skadestånd. I ett sådant scenario hade dock Kommunen behövt flytta hela fjärrvärmeanläggningen och under den tiden hade Kommunen givetvis inte haft några intäkter på flera år. Det hade tagit Kommunen lång tid att erhålla erforderliga tillstånd och ledningsförrättning hade inte kunnat ske eftersom det inte är troligt att alla borgenärer som har en fordran förknäppt med pantträtt i fastigheten skulle medge förrättningen. Grund för skadeståndsskyldighet saknas alltså helt.

Solör har vitsordat att ränta enligt 6 § räntelagen beräknas från den 30 juli 2021 på beloppet 2 131 000 kr (avseende perioden april-juni 2021). Vad gäller Kommunens ränteyrkande för efterföljande månader har yrkandet framställts först i samband med Kommunens yttrande den 12 april 2022 (då även skadeståndsyrkandet preciserats). Solör kan därför endast vitsorda att ränta på resterande belopp beräknas från dagen för Kommunens yttrande, dvs. den 12 april 2022, eller det senare datum som Kommunen har angett i sitt yrkande.

BEVISNING

På Kommunens begäran har vittnesförhör hållits med Håkan Moström och Olle Mårdsjö.

På Solörs begäran har vittnesförhör hållits med Niclas Hellman.

Skriftlig bevisning har åberopats av såväl Kommunen som Solör.

DOMSKÄL

Vad har avtalats

Det är ostridigt att Kommunen och Gotlands Fjärrvärme AB i mars 2001 träffade ett avtal om att bolaget skulle uppföra en fjärrvärmeanläggning i Vadstena kommun bestående av en panncentral samt ett fjärrvärmenät för leverans av värme till tätortens fastigheter, att avtalet innebar en förbindelse för bolaget att till visst angivet pris leverera värme till fastigheter som ägs av Kommunen samt till fastigheter som ägs av ett antal i avtalet angivna bolag, att Vadstena Värme AB övertog Gotlands Fjärrvärme AB:s rättigheter och skyldigheter enligt avtalet och att Vadstena Värme AB sedermera förvärvades av Solör Bioenergi-koncernen 2014 och numera heter Solör Bioenergi Öst AB; dvs. svaranden Solör. Vidare är mellan parterna ostridigt att det i avtalet angavs fyra alternativa placeringar för att uppföra en ny panncentral, att placeringen i sig påverkade vilken prissättning som skulle tillämpas avseende leveransen av fjärrvärme, att Solör valde att placera panncentralen på den fastigheten som benämndes ”traktormuseet” i avtalet, att den fastigheten idag har beteckningen Vadstena Tegellöten 1:3 (Tegellöten) och att Solör förvärvade del av Tegellöten från Kommunen genom köpeavtal undertecknat den 30 november 2001. Parterna är vidare överens om att Solör den 17 december 2001 förvärvade fastigheten Lekbrodern 1 från det kommunala bolaget Utvecklingsbolaget Birgitta i Vadstena AB, att det på den fastigheten finns en panncentral som utgör ett komplement till panncentralen på Tegellöten och att Solör under

avtalstiden byggt ett nät av fjärrvärmeledningar och till detta ledningsnät finns ledningsrätter enligt ledningsrättslagen vilka hör till fastigheterna Tegellöten och Lekbrodern.

Det är ostridigt att avtalet sades upp av Kommunen för att löpa ut den 27 mars 2021 och att Kommunen i samma handling påkallade inlösen av hela fjärrvärmeanläggningen enligt klausul i avtalet under rubriken ”Inlösen” lydande:

”Kommunen har vid avtalstidens utgång möjlighet att lösa in hela fjärrvärmeanläggningen till ett pris av: Anläggningarnas sammanlagda bokförda värde vid avtalstidens utgång plus summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt.”

Kommunen har gjort gällande att uttrycket ”hela fjärrvärmeanläggningen” inte innefattar fastigheterna (dvs. själva marken). Solör å sin sida har gjort gällande att Solörs fastigheter (dvs. själva marken) omfattas av begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” och att inlösenklausulen är ogiltig. Detta eftersom optioner avseende köp av fast egendom inte är giltiga enligt svensk rätt. Eftersom inlösenklausulen är ogiltig föreligger enligt Solör heller ingen skyldighet för bolaget att överlåta fjärrvärmeanläggningen till Kommunen.

Tingsrätten kan inte finna annat än att det av Kommunens förfrågningsunderlag, Gotlands Fjärrvärme AB:s härpå byggda offert och avtalets skrivning varit fråga om att Kommunen och Gotlands Fjärrvärme AB träffat avtal om att bolaget skulle uppföra en komplett fjärrvärmeanläggning bestående av fastigheten (dvs. själva marken), produktionsanläggning (dvs. byggnad och övriga anläggningar) och distributionsanläggning (dvs. ledningar och rörsystem). I vart fall har inte genom den av Kommunen åberopade bevisningen framkommit att partsavsikten skulle ha varit den motsatta. Kommunens och Gotlands Fjärrvärme AB:s, sedermera Vadstena Värme AB:s och Solörs, agerande efter avtalet ger också en bild av att en komplett fjärrvärmeanläggning med avstamp i fastigheterna vuxit fram i samverkan mellan Kommunen och Solör. Kommunen och

dess bolag har sålt mark till Solör för att kunna uppföra produktions- och distributionsanläggningen på i avtalet angiven plats samt upplåtit och biträtt av Solör sökta ledningsrätter i syfte att kunna distribuera ut värme till kunderna i Vadstena genom ledningar och rörsystem i marken.

Tingsrätten utgår således ifrån att begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” i inlösenklausulen, enligt avtalet mellan parterna, omfattar även Solörs fastigheter (dvs. själva marken). Vid sådant förhållande har Kommunen gjort gällande att inlösenklausulen ska förklaras partiellt ogiltig alternativt jämkas på så vis att fastigheterna inte ska anses ingå i syfte att göra inlösenklausulen gällande i enlighet med Kommunens yrkande.

Föreligger förutsättningar för partiell ogiltighet alternativt jämkning av inlösenklausulen

Om en rättshandling anses ogiltig blir den rättsliga konsekvensen att avtalet inte kan göras gällande enligt sitt innehåll. Det kan vara fråga om att ett avtal helt och hållet sätts åsido eller att det endast jämkas. Ibland är det fråga om partiell ogiltighet vilket betyder att endast en viss del av avtalet, eller en viss klausul, blir ogiltig. När fråga är om ogiltighet handlar det således om att avtalet, helt eller i viss del, blir utan verkan eller icke gällande. Vid fråga om jämkning kan avtalet antingen ändras till innehållet eller endast förklaras inte vara tillämpligt i en viss situation. Det är således normalt fråga om att en prestation minskas. Om en ogiltighet beror på att en tvingande lagregel åsidosatts, blir, om så är möjligt, denna regel gällande istället (Adlercreutz m.fl.; Avtalsrätt 1, 14:e uppl. 2016, s. 259 f.).

Som Kommunen utformat sin talan vill den göra gällande avtalsvillkoret (här inlösenklausulen) samtidigt som den vill att tingsrätten ska skriva om klausulen (avtalsvillkoret) på sätt att fastigheterna ej ska ingå. Ett sådant förfarande från tingsrättens sida låter sig inte göras med stöd av företeelsen ogiltighet. Den rättsliga konsekvensen av att en rättshandling anses ogiltig är ju att avtalet eller ett visst villkor i detta (här inlösenklausulen) över huvud taget inte kan göras gällande enligt sitt innehåll.

Enligt 36 § avtalslagen får ett avtalsvillkor jämkas eller lämnas utan avseende om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Jämkning enligt 36 § avtalslagen ger på sätt ovan nämnts en större anpassbarhet för den som vill att avtalet ska stå fast men delvis ändras. Enligt paragrafen ska bedömningen i fråga om avtalsvillkoret är oskäligt ta sikte på avtalsvillkoret som sådant. Någon möjlighet att med stöd av paragrafen jämka ett avtalsvillkor (här inlösenklausulen), i syfte att skapa en situation som medför att en påstådd partsavsikt kan uppfyllas, på sätt Kommunen nu gör gällande, kan inte anses föreligga. Uppfattningen om en partsavsikt innebärande att fastigheterna inte ska anses ingå delas för övrigt inte av Solör. Det synes i denna del snarare handla om att Kommunen vänder sig mot att inlösenklausulen inte kan göras gällande än att själva avtalsvillkoret (inlösenklausulen) i sig skulle vara oskäligt.

Kommunen vill genom sitt yrkande göra gällande avtalsvillkoret (här inlösenklausulen) samtidigt som Kommunen vill att klausulen (avtalsvillkoret) ska skrivas om på sätt att fastigheterna inte ska ingå; således jämka och utöka. Detta är som ovan nämnts inte heller det normala förfaringssättet vid användandet av 36 § avtalslagen. Det saknas förutsättningar för tingsrätten att utan tydligt rättsligt stöd utöka/jämka avtalsvillkor i strid med lagregler (här förbudet mot option till fast egendom). Någon grund för att jämka inlösenklausulen föreligger inte enligt tingsrättens mening.

Det är således i inlösenklausulen fråga om en utfästelse att i framtiden sälja/köpa fast egendom vilken enligt rättspraxis inte har någon bindningsverkan (jfr. t.ex. NJA 1984 s. 673). Inlösenklausulen är därmed ogiltig och Solör har då inte någon skyldighet att överlåta fjärrvärmeanläggningen till Kommunen. Det kan då inte heller uppstå någon skadeståndsskyldighet på sätt Kommunen yrkat (jfr. NJA 2016 s. 107). Kommunens talan ska därför ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnad

Vid denna utgång är Kommunen skyldig att ersätta Solör dess skäligen ansedda rättegångskostnad. Solör har fordrat ersättning med 7 041 905 kr exklusive mervärdesskatt, varav 6 534 400 kr avser ombudsarvode, 200 438 kr parts eget arbete och 307 067 kr utlägg och kostnader. Av det senare beloppet avser 286 082 kr arvode till partssakkunnige Niclas Hellman och 20 985 kr ombudens rese- och logikostnader. Kommunen har vitsordat Solörs ombudskostnad upp till ett belopp om 1 000 000 kr och i övrigt överlämnat åt tingsrätten att pröva skäligheten av begärd ersättning.

Vad gäller ombudsarvode har målet rört en tvist som ur rättslig synvinkel delvis varit komplicerad och som innehållit en komplicerad inlösen- och skadeberäkning. Solör hade vidare vid en förlust riskerat betydande värden, vilka varit skäligen att i viss större omfattning argumentera för. Av kostnadsräkningen är dock inte möjligt att utläsa det närmare innehållet och riktigheten i respektive post och därmed riktigheten i tidsåtgång för dessa. Vid en sammantagen bedömning bör ersättningen för ombudsarvode bestämmas till skäligen 5 000 000 kr. Även vad avser ersättningen för parts eget arbete saknas möjlighet att av kostnadsräkningen utläsa det närmare innehållet och riktigheten i respektive post. Det har endast angivits att det egna arbetet bestått i materialframtagande, deltagande i möten och samtal samt arbete med frågor avseende tvisten. Ersättningen bör i denna del inte sättas högre än 100 000 kr. Begärd ersättning för partsakkunnig och ombudens rese- och logikostnader är skälig och ska bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (TR-02). Ett överklagande ställs till Göta hovrätt och ges in till tingsrätten senast den 1 december 2022.

Katrin Hallsten

Jenny Brandin

Simon Hallgren

Bilaga 1

Fjärrvärmeanläggning Vadstena

Fjärrvärmeanläggningen i Vadstena utgörs av alla installationer, maskiner och byggnader som erfordras för att på ett ändamålsenligt sätt producera värme och distribuera det till anslutna kunder. Produktionen av värmen sker i huvudsak vid baslastenheten på fastigheten Vadstena Tegellöten 1:3 ("Tegellöten") norr om staden. Därutöver finns även en mindre panncentral vid fastigheten Vadstena Lekbrodern 1 ("Lekbrodern") inne i staden. Fjärrvärmenätet utgörs av ett rörledningsnät i mark som är anslutna till kundernas värmeväxlare.

Vid Tegellöten finns två fastbränslepannor samt en oljepanna. Till anläggningen hör fasta transportörer som matar biobränsle till pannorna.

Till pannorna hör kringutrustning i form av fläktar, pumpar, hydraulik, rökgasrening, vattenbehandling, skorsten, elektriska installationer, övervakningssystem och övrigt som erfordras för kontinuerlig drift.

Installationer är placerade i pannhus i vilket även kontrollrum finns. Utvändigt finns fysiskt skalskydd med stängsel och grindar, hårdgjorda ytor, markanläggningar med ledningar under mark, askhantering.

Vid Lekbrodern inne i Vadstena finns en pannhusbyggnad med en oljepanna och tillhörande kringutrustning. I pannhusbyggnaden finns även kontorsutrymmen och garage.

I anläggningen ingår rörledningsnätet i Vadstena samt fjärrvärmepumpar som cirkulerar fjärrvärmen. Fjärrvärmenätet är anslutet med ledningar till varje kund. I kundens fastighet finns en värmeväxlare vilken ägs av kunden och inte ingår i fjärrvärmeanläggningen. För mätning av förbrukning finns en mätare vid värmeväxlaren vilken ingår i fjärrvärmeanläggningen.

Till fjärrvärmeanläggningen hör även dokumentation, instruktioner, miljötillstånd, kontrolldokumentation och reservdelar.

I fjärrvärmeanläggningen ingår även ledningsrätter enligt ledningsrättslagen som medger innehavaren av ledningsnätet rätt att utnyttja utrymmen inom de fastigheter där ledningsnätet är beläget.

Bifogat anläggningsregister med datering 2020-01-01 – 2021-12-31 utvisar detaljer av vad som ovan anförts utgör den egendom som ingår i fjärrvärmeanläggningen. Mark ingår dock inte den egendom Kommunen yrkar ska utges. Posten om 3 629 360,98 kr som benämns "Pågående projekt" är närmare beskrivet i det bifogade dokumentet som benämns "Solör Bioenergi Öst AB Pågående projekt".

LINKÖPINGS TINGSRÄTT
Rotel 08

INKOM: 2021-06-11
MÅLNR: T 2586-21
AKTBIL: 2

Solör Bioenergi Öst AB

Avskrivning enligt plan per konto Egen

2021-02-08

Period: 2020-01-01 - 2020-12-31
 Sortering: Anskaffningsdatum, Tillgångsnamn
 Urval: ...

Ansk datum	Res enhet	Benämning	Ansk värde	IB avskr	Årets avskr	Redovisat värde	Helt avskriven	Kontonr	Ack avskr
2001-08-01	12	Telefax Brother T74	1 890	1 890	0	0	2004-08-31	1220	1 890
2001-12-17	12	Kulvert Birgitta 01/02	2 800 000	1 961 423	14 722	823 855	2077-12-31	1226	1 976 145
2001-12-17	12	PC Birgitta Inköpt 01/02	905 505	819 183	45 276	41 046	2021-12-31	1225	864 459
2002-06-30	12	Kulvert Vadstena 01/02	10 065 818	3 764 578	109 600	6 191 640	2077-12-31	1222	3 874 178
2002-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 01/02	121 227	121 227	0	0	2012-12-31	1224	121 227
2002-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 01/02	15 462 626	7 955 392	434 547	7 072 687	2038-07-31	1221	8 389 939
2002-06-30	12	UC Vadstena 01/02	1 320 926	1 155 806	66 046	99 074	2022-12-31	1223	1 221 852
2002-10-31	12	Dataenhet Scenic T-1371	12 900	12 900	0	0	2007-10-31	1220	12 900
2003-03-31	12	Gaffellyftvagn	2 476	2 476	0	0	2008-03-31	1220	2 476
2003-06-30	12	Kulvert Birgitta 02/03	113 331	39 661	1 259	72 411	2078-12-31	1226	40 920
2003-06-30	12	Kulvert Vadstena 02/03	3 958 691	1 385 558	43 990	2 529 143	2078-12-31	1222	1 429 548
2003-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 02/03	243 002	243 002	0	0	2013-06-30	1224	243 002
2003-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 02/03	2 362 784	1 092 445	66 401	1 203 938	2039-07-31	1221	1 158 846
2003-06-30	12	UC Vadstena 02/03	2 313 369	1 908 524	115 669	289 176	2023-12-31	1223	2 024 193
2004-06-30	12	Dator	29 304	29 304	0	0	2007-06-30	1251	29 304
2004-06-30	12	Kulvert Birgitta 03/04	81 367	26 522	922	53 923	2079-12-31	1226	27 444
2004-06-30	12	Kulvert Vadstena 03/04	3 622 295	1 180 793	41 037	2 400 465	2079-12-31	1222	1 221 830
2004-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 03/04	147 110	147 110	0	0	2014-06-30	1224	147 110
2004-06-30	12	PC Birgitta Inköpt 03/04	106 087	46 082	2 981	57 024	2040-07-31	1225	49 063
2004-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 03/04	628 242	272 880	17 655	337 707	2040-07-31	1221	290 535
2004-06-30	12	UC Vadstena 03/04	983 204	761 981	49 160	172 063	2024-12-31	1223	811 141
2004-09-28	12	Digitalkamera Sony	3 996	3 996	0	0	2009-09-30	1220	3 996

Bilaga 1

2005-06-30	12	Kulvert Vadstena 04/05	7 716 733	2 329 895	89 048	5 297 790	2080-12-31	1222	2 418 943
2005-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 04/05	257 238	257 238	0	0	2015-06-30	1224	257 238
2005-06-30	12	PC Birgitta Inköpt 04/05	843 285	342 668	23 699	476 918	2041-07-31	1225	366 367
2005-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 04/05	1 399 399	568 644	39 328	791 427	2041-07-31	1221	607 972
2005-06-30	12	UC Vadstena 04/05	2 206 617	1 599 799	110 331	496 487	2025-12-31	1223	1 710 130
2006-06-30	12	Kulvert Vadstena 05/06	9 870 228	2 742 402	115 912	7 011 914	2081-12-31	1222	2 858 314
2006-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 05/06	144 694	144 694	0	0	2016-12-31	1224	144 694
2006-06-30	12	PC Birgitta Inköpt 05/06	1 753 966	663 604	49 292	1 041 070	2042-07-31	1225	712 896
2006-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 05/06	403 801	152 778	11 349	239 674	2042-07-31	1221	164 127
2006-06-30	12	Telefoner och bredband kontor	14 397	14 397	0	0	2011-06-30	1220	14 397
2006-06-30	12	UC Vadstena 05/06	2 387 622	1 611 644	119 381	656 597	2026-12-31	1223	1 731 025
2007-06-30	12	Arbetsmaskin	31 533	31 533	0	0	2017-12-31	1211	31 533
2007-06-30	12	Kulvert Vadstena 06/07	6 908 920	1 753 044	82 503	5 073 373	2082-12-31	1222	1 835 547
2007-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 06/07	231 545	231 545	0	0	2017-12-31	1224	231 545
2007-06-30	12	PC Birgitta Inköpt 06/07	149 079	52 232	4 189	92 658	2043-07-31	1225	56 421
2007-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 06/07	48 167	16 877	1 353	29 937	2043-07-31	1221	18 230
2007-06-30	12	UC Vadstena 06/07	1 116 210	697 627	55 811	362 772	2027-12-31	1223	753 438
2007-12-31	12	Sprinklersystem, brandsläckare last	32 610	32 610	0	0	2017-12-31	1211	32 610
2008-11-24	12	Pallgafflar till lastmaskin	9 000	9 000	0	0	2018-12-31	1211	9 000
2008-12-17	12	Dator ESP P2530	5 485	5 485	0	0	2011-12-31	1220	5 485
2008-12-31	12	Kulvert Vadstena 07/08	6 653 418	1 447 253	81 350	5 124 815	2083-12-31	1222	1 528 603
2008-12-31	12	Mätare Vadstena Inköpt 07/08	102 408	102 408	0	0	2018-12-31	1224	102 408
2008-12-31	12	PC Birgitta Inköpt 07/08	31 624	9 754	889	20 981	2044-07-31	1225	10 643
2008-12-31	12	PC Vadstena Inköpt 07/08	499 012	153 863	14 024	331 125	2044-07-31	1221	167 887
2008-12-31	12	UC Vadstena 07/08	780 735	429 406	39 037	312 292	2028-12-31	1223	468 443
2009-12-31	12	Kulvert Vadstena 2009	2 729 626	527 768	33 876	2 167 982	2084-12-31	1222	561 644
2009-12-31	12	Mätare Vadstena Inköpt 2009	146 977	146 977	0	0	2019-12-31	1224	146 977
2009-12-31	12	PC Birgitta Inköpt 2009	21 295	5 968	598	14 729	2045-07-31	1225	6 566
2009-12-31	12	PC Vadstena Inköpt 2009	33 951	9 519	954	23 478	2045-07-31	1221	10 473
2009-12-31	12	UC Vadstena 2009	857 941	428 971	42 897	386 073	2029-12-31	1223	471 868
2010-12-31	12	Kulvert Vadstena 2010	674 563	114 102	8 492	551 969	2085-12-31	1222	122 594
2010-12-31	12	Mätare Vadstena Inköpt 2010	22 563	20 307	2 256	0	2020-12-31	1224	22 563
2010-12-31	12	PC Vadstena Inköpt 2010	146 508	36 970	4 117	105 421	2046-07-31	1221	41 087

Bilaga 1

2011-12-31	12	Kulvert Vadstena 2011	952 589	138 062	12 158	802 369	2086-12-31	1222	150 220
2011-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 2011	41 633	33 306	4 164	4 163	2021-12-31	1270	37 470
2011-12-31	12	Mätare Vadstena 5 år 2011	40 930	40 930	0	0	2016-12-31	1271	40 930
2012-12-31	12	Kulvert Vadstena 2012	51 356	35 792	229	15 335	2087-12-31	1222	36 021
2012-12-31	12	PC Vadstena Inköpt 2012	34 490	6 772	969	26 749	2048-07-31	1221	7 741
2013-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 2013	53 057	31 834	5 306	15 917	2023-12-31	1270	37 140
2013-12-31	12	Mätare Vadstena 5 år 2013	75 093	75 093	0	0	2018-12-31	1271	75 093
2014-03-31	12	Kulvert Poppelvägen 25	272 498	268 956	52	3 490	2089-03-31	1222	269 008
2014-10-31	12	PC-VA SDC	128 721	18 603	3 601	106 517	2050-07-31	1221	22 204
2014-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 2014	38 347	19 174	3 835	15 338	2024-12-31	1270	23 009
2014-12-31	12	Mätare Vadstena 5 år 2014	37 076	37 076	0	0	2019-12-31	1271	37 076
2015-04-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201504	38 200	17 827	3 820	16 553	2025-04-30	1270	21 647
2015-04-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201504	21 547	20 111	1 436	0	2020-04-30	1271	21 547
2015-05-31	12	Kulvert Biltvätten	129 165	7 894	1 723	119 548	2090-05-31	1222	9 617
2015-05-31	12	Kulvert Blanka Förskola	186 687	11 408	2 489	172 790	2090-05-31	1222	13 897
2015-05-31	12	Kulvert Industrivägen 3	104 809	6 404	1 398	97 007	2090-05-31	1222	7 802
2015-05-31	12	Kulvert Mästargränd	42 927	2 624	572	39 731	2090-05-31	1222	3 196
2015-05-31	12	Kulvert Myntbacken	570 514	34 865	7 607	528 042	2090-05-31	1222	42 472
2015-05-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201505	23 131	10 602	2 313	10 216	2025-05-31	1270	12 915
2015-05-31	12	PC-VA Förstärkning bränsleinmatning	320 324	41 077	8 960	270 287	2051-02-28	1221	50 037
2015-07-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201507	2 995	1 323	299	1 373	2025-07-31	1270	1 622
2015-08-31	12	Mätare Vadstena 5 år 20108	742	643	99	0	2020-08-31	1271	742
2015-10-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201510	75 600	31 500	7 560	36 540	2025-10-31	1270	39 060
2015-12-31	12	PC Birgitta Jungfrustigen	67 344	7 535	1 884	57 925	2051-09-30	1225	9 419
2016-07-31	12	Mätare Vadstena 5 år 201608	2 808	1 918	562	328	2021-07-31	1271	2 480
2016-07-31	12	PC-VA Murverk	1 430 380	137 343	40 198	1 252 839	2052-02-29	1221	177 541
2016-09-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201609	1 648	535	165	948	2026-09-30	1270	700
2016-11-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201611	94 725	29 207	9 472	56 046	2026-11-30	1270	38 679
2016-11-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201611	27 221	16 786	5 445	4 990	2021-11-30	1271	22 231
2016-11-30	12	PC Birgitta Skorsten	622 993	53 731	17 427	551 835	2052-08-31	1225	71 158
2017-01-31	12	Kulvert Jungfruvägen 8	49 773	1 935	664	47 174	2092-01-31	1222	2 599
2017-01-31	12	Kulvert Sjögatan 9	427 022	16 605	5 694	404 723	2092-01-31	1222	22 299
2017-01-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201701	6 872	2 005	687	4 180	2027-01-31	1270	2 692

2017-01-31	12	PC-VA Frekvensomv. rökgasfläkt	45 231	3 690	1 265	40 276	2052-10-31	1221	4 955
2017-01-31	12	PC-VA Mätbrygga	207 639	16 940	5 808	184 891	2052-10-31	1221	22 748
2017-09-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201709	9 444	2 124	945	6 375	2027-09-30	1270	3 069
2017-09-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201709	7 474	3 363	1 495	2 616	2022-09-30	1271	4 858
2017-10-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201710	2 305	500	231	1 574	2027-10-31	1270	731
2017-11-30	12	PC-VA Droppavskiljare RGK	50 000	10 417	5 000	34 583	2027-11-30	1221	15 417
2017-11-30	12	PC-VA Pump BS	130 210	7 624	3 659	118 927	2053-06-30	1221	11 283
2017-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201712	34 792	6 958	3 480	24 354	2027-12-31	1270	10 438
2018-01-01	12	Kulvert Kvambacksvägen 3	227 236	5 723	3 031	218 482	2093-01-31	1222	8 754
2018-01-01	12	Kulvert Susenborgshagen	55 454	1 396	740	53 318	2093-01-31	1222	2 136
2018-01-31	12	Kulvert Sparbanken & HSB Härolden	712 329	17 943	9 501	684 885	2093-01-31	1222	27 444
2018-03-21	12	Kulvert Markvärme Storgatan	180 696	4 017	2 412	174 267	2093-03-31	1222	6 429
2018-05-22	12	PC-VA Grind	211 046	16 708	10 552	183 786	2038-05-31	1221	27 260
2018-06-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201806	14 664	4 399	2 933	7 332	2023-06-30	1271	7 332
2018-09-27	12	Kulvert Leksaksmuseet	162 845	2 714	2 171	157 960	2093-09-30	1222	4 885
2018-11-26	12	Caterpillar hjullastare 950M-BR	2 095 000	226 958	209 500	1 658 542	2028-11-30	1211	436 458
2018-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201812	9 426	943	942	7 541	2028-12-31	1270	1 885
2018-12-31	12	Mätare Vadstena 5 år 201812	42 699	8 540	8 540	25 619	2023-12-31	1271	17 080
2019-01-31	12	Kulvert Förskolan Omma	347 889	4 252	4 638	338 999	2094-01-31	1222	8 890
2019-01-31	12	Kulvert Ljungagränd	135 385	1 655	1 805	131 925	2094-01-31	1222	3 460
2019-02-12	12	Askskruvar, stofskruvar	700 000	38 889	46 667	614 444	2034-02-28	1221	85 556
2019-02-12	12	Automations-skåp, PLC system	500 000	27 778	33 333	438 889	2034-02-28	1221	61 111
2019-02-12	12	Bränsleinmatning	500 000	20 833	25 000	454 167	2039-02-28	1221	45 833
2019-02-12	12	Bränsletrasportörer	2 700 000	150 000	180 000	2 370 000	2034-02-28	1221	330 000
2019-02-12	12	Byggnad P2 Vadstena	9 111 580	151 860	182 231	8 777 489	2069-02-28	1110	334 091
2019-02-12	12	Fastbränslepanna, tubbyten	2 000 000	66 667	80 000	1 853 333	2044-02-29	1221	146 667
2019-02-12	12	Fläktar (primär/sekundär/tertiär)	300 000	10 000	12 000	278 000	2044-02-29	1221	22 000
2019-02-12	12	Fläktar (rökgas/rökgasåterföring)	300 000	16 667	20 000	263 333	2034-02-28	1221	36 667
2019-02-12	12	Hydraulik	500 000	41 667	50 000	408 333	2029-02-28	1221	91 667
2019-02-12	12	Hydraulik	200 000	16 667	20 000	163 333	2029-02-28	1221	36 667
2019-02-12	12	Kanaler med spjäll och ställdon	800 000	22 222	26 667	751 111	2049-02-28	1221	48 889
2019-02-12	12	Markanläggning Vadstena	2 566 311	106 930	128 315	2 331 066	2039-02-28	1150	235 245
2019-02-12	12	Multicyklon	500 000	16 667	20 000	463 333	2044-02-29	1221	36 667

Bilaga 1

2019-02-12	12	Operatörsystem, SCADA, PC system	530 449	44 204	53 045	433 200	2029-02-28	1221	97 249
2019-02-12	12	Rökgaskylare ("kondensor")	1 000 000	55 556	66 666	877 778	2034-02-28	1221	122 222
2019-02-12	12	Skorsten	500 000	13 889	16 667	469 444	2049-02-28	1221	30 556
2019-02-12	12	Sotningsutrustning	300 000	10 000	12 000	278 000	2044-02-29	1221	22 000
2019-02-12	12	Textfilter (slangfilter), Elfilter	2 294 840	76 495	91 793	2 126 552	2044-02-29	1221	168 288
2019-02-12	12	Ugnsstomme	5 500 000	114 583	137 500	5 247 917	2059-02-28	1221	252 083
2019-02-12	12	Vattenrörssystem i anläggning	1 000 000	27 778	33 333	938 889	2049-02-28	1221	61 111
2019-03-22	12	Kulvert Drottningmarken	2 662 639	26 626	35 502	2 600 511	2094-03-31	1222	62 128
2019-03-22	12	Kulvert Kalkhagen	95 732	957	1 277	93 498	2094-03-31	1222	2 234
2019-03-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201903	80 776	6 058	8 078	66 640	2029-03-31	1270	14 136
2019-03-31	12	Mätare Vadstena 5 år	29 621	4 443	5 924	19 254	2024-03-31	1271	10 367
2019-06-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201906	33 659	1 683	3 366	28 610	2029-06-30	1270	5 049
2019-06-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201906	9 951	995	1 990	6 966	2024-06-30	1271	2 985
2019-09-23	12	PC-VA Frekv. distr.pump	87 202	1 453	5 814	79 935	2034-09-30	1221	7 267
2019-09-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201909	85 865	2 147	8 586	75 132	2029-09-30	1270	10 733
2019-09-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201909	10 972	549	2 194	8 229	2024-09-30	1271	2 743
2019-12-31	12	Kulvert Engelbrektsgatan 18	148 087	0	1 974	146 113	2094-12-31	1222	1 974
2019-12-31	12	Kulvert Mårten Skinnarens Gata	461 031	0	6 147	454 884	2094-12-31	1222	6 147
2019-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201912	283 041	0	28 304	254 737	2029-12-31	1270	28 304
2020-01-01	12	Askrum Bio 2, Vadstena	269 992	0	6 187	263 805	2060-01-31	1221	6 187
2020-01-01	12	Kulvert Aspen, flytt	77 484	0	1 033	76 451	2094-12-31	1222	1 033
2020-01-01	12	Kulvert Klosterledsgatan 12	150 974	0	2 013	148 961	2094-12-31	1222	2 013
2020-01-01	12	Kulvert Sjöгатan 5	292 261	0	3 897	288 364	2094-12-31	1222	3 897
2020-01-01	12	PC-VA Belysning Pannhall	67 036	0	1 676	65 360	2059-12-31	1221	1 676
2020-02-13	12	PC Birgitta Takomläggning	1 265 470	0	26 364	1 239 106	2060-02-29	1225	26 364
2020-03-10	12	Kulvert Drabanten, Vadstena	87 368	0	874	86 494	2095-03-31	1222	874
2020-03-16	12	Mätare Vadstena 5 år 202003	29 198	0	4 380	24 818	2025-03-31	1271	4 380
2020-03-24	12	Mätare Vadstena 10 år 202003	73 653	0	5 524	68 129	2030-03-31	1270	5 524
2020-04-30	12	Dammsugare, Vadstena	89 128	0	3 961	85 167	2035-04-30	1220	3 961
2020-05-15	12	Dieseltank lastmaskin, Vadstena	62 937	0	2 448	60 489	2035-05-31	1220	2 448
2020-07-31	12	Mätare Vadstena 10 år 202007	4 126	0	172	3 954	2030-07-31	1270	172
2020-09-01	12	Uppskrivning Byggnad Birgitta	1 250 000	0	13 298	1 236 702	2051-12-31	1111	13 298
2020-09-01	12	Uppskrivning Byggnad PC 1	6 985 000	0	73 141	6 911 859	2052-06-30	1111	73 141

Bilaga 1

2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 01/02	13 048 472	0	75 863	12 972 609	2077-12-31	1231	75 863
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 02/03	5 169 553	0	29 540	5 140 013	2078-12-31	1231	29 540
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 03/04	4 764 754	0	26 768	4 737 986	2079-12-31	1231	26 768
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 04/05	10 223 802	0	56 485	10 167 317	2080-12-31	1231	56 485
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 05/06	13 170 278	0	71 578	13 098 700	2081-12-31	1231	71 578
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 06/07	9 283 988	0	49 647	9 234 341	2082-12-31	1231	49 647
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 07/08	9 017 030	0	47 458	8 969 572	2083-12-31	1231	47 458
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 2009	3 725 457	0	19 303	3 706 154	2084-12-31	1231	19 303
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 2010	927 099	0	4 730	922 369	2085-12-31	1231	4 730
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 2011	1 318 281	0	6 625	1 311 656	2086-12-31	1231	6 625
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 2012	100 863	0	499	100 364	2087-12-31	1231	499
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert Birgitta 01/02	8 246 144	0	47 943	8 198 201	2077-12-31	1231	47 943
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert Birgitta 02/03	303 361	0	1 733	301 628	2078-12-31	1231	1 733
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert Birgitta 03/04	220 489	0	1 239	219 250	2079-12-31	1231	1 239
2020-09-01	12	Uppskrivning Markanläggning	1 238 789	0	22 321	1 216 468	2039-02-28	1151	22 321
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 01/02	23 066	0	5 766	17 300	2021-12-31	1230	5 766
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 03/04	18 810	0	315	18 495	2040-07-31	1230	315
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 04/05	156 553	0	2 495	154 058	2041-07-31	1230	2 495
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 05/06	340 278	0	5 175	335 103	2042-07-31	1230	5 175
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 06/07	30 171	0	439	29 732	2043-07-31	1230	439
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 07/08	6 611	0	92	6 519	2044-07-31	1230	92
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 2009	4 637	0	62	4 575	2045-07-31	1230	62
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 01/02	7 758 817	0	144 350	7 614 467	2038-07-31	1230	144 350
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 02/03	1 190 136	0	20 972	1 169 164	2039-07-31	1230	20 972
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 03/04	332 817	0	5 570	327 247	2040-07-31	1230	5 570
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 04/05	777 803	0	12 395	765 408	2041-07-31	1230	12 395
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 05/06	234 961	0	3 574	231 387	2042-07-31	1230	3 574
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 06/07	29 283	0	426	28 857	2043-07-31	1230	426
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 07/08	318 440	0	4 438	314 002	2044-07-31	1230	4 438
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 2009	22 577	0	302	22 275	2045-07-31	1230	302
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 2010	101 352	0	1 304	100 048	2046-07-31	1230	1 304
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 2012	25 710	0	307	25 403	2048-07-31	1230	307
2020-09-22	12	Kulvert Bofab	483 519	0	1 612	481 907	2095-09-30	1222	1 612

Bilaga 1

2020-11-12	12	Kulvert Padelhallen	96 566	0	107	96 459	2095-11-30	1222	107
2020-12-01	12	PC Elfilter P2	3 309 188	0	0	3 309 188	2045-12-31	1221	0

246 688 319	199 953 840
-------------	-------------

Ej i anläggningsregister	Mark	2 709 760,00
Ej i anläggningsregister	Pågående projekt	3 629 360,98
	Totala anläggningstillgångar	206 292 960,98
	Huvudbok	206 292 960,98
	Diff	0,00

Bilaga 1

Solör Bioenergi Öst AB

Pågående projekt

Konto	RE	Ort	Projektnr:	Benämning	Leverantör	Datum	Ver	Belopp
1293	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	LOGSTOR	2020-08-31	767	4 011,57
1293	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	Ahlsell EI	2020-09-14	827	613,16
1284	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	Davendo AB	2020-09-22	858	3 610,00
1284	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	Davendo AB	2020-09-22	858	2 625,00
1287	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	Total entr i Motala AB	2020-09-23	878	45 350,31
1288	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	Katrineholms Rörproduktion	2020-11-12	1035	5 508,78
1293	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	LOGSTOR Örebro AB	2020-08-31	774	121 452,95
1293	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Ahlsell EI	2020-09-14	827	3 678,93
1287	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Total entr i Motala AB	2020-09-30	905	411 254,37
1288	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Skogalunds Rör & Svets	2020-10-22	951	17 173,55
1284	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Davendo AB	2020-10-27	983	17 302,50
1284	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Davendo	2020-11-26	1072	8 378,50
1287	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Total entreprenad i Motala	2020-11-26	1072	534 941,67
1284	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Davendo AB	2020-12-11	1142	16 700,75
1291	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Östergötlands Länsmuseum	2020-12-28	1195	452 395,25
1287	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Total entreprenad i Motala	2020-12-31	1216	667 248,81
1288	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Katrineholms Rörproduktion	2020-12-31	1216	30 184,75
1288	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Per Johansson	2020-12-31	1216	5 230,00
1293	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	LOGSTOR	2020-08-31	767	6 518,91
1293	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	LOGSTOR Örebro AB	2020-08-31	774	1 378,61
1293	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	Ahlsell EI	2020-09-14	827	613,16
1284	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	Davendo AB	2020-09-22	858	6 653,00
1291	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	Metria AB	2020-09-22	858	1 600,00
1287	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	Total entr i Motala AB	2020-09-23	878	68 196,79
1288	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	Katrineholms Rörproduktion	2020-11-12	1035	10 269,00
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	LOGSTOR Örebro AB	2019-10-17	859	5 020,60
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	LOGSTOR Örebro AB	2019-10-17	859	5 845,59
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Isoplus	2019-10-31	922	62 693,40
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	LOGSTOR	2019-10-31	922	29 150,93
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Isoplus	2019-11-27	989	14 904,00
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	LOGSTOR	2019-11-27	989	4 841,49
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	LOGSTOR	2019-11-27	989	21 971,86
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Isoplus	2019-12-09	1022	140 671,24
1284	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Davendo AB	2019-12-31	1081	19 179,25
1287	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Total entreprenad i Motala	2019-12-31	1081	261 554,37
1284	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Davendo AB	2020-02-11	113	18 306,50
1287	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Total entreprenad i Motala	2020-02-26	155	168 047,14

Bilaga 1

Solör Bioenergi Öst AB

Pågående projekt

Konto	RE	Ort	Projektnr:	Benämning	Leverantör	Datum	Ver	Belopp
1288	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Katrineholms Rörproduktion	2020-04-14	305	122 200,82
1284	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Davendo AB	2020-04-28	346	20 352,75
1288	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Katrineholms Rörproduktion	2020-05-28	434	26 023,19
1287	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Total entreprenad i Motala	2020-05-31	458	240 667,26
1287	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Vadstena kommun	2020-05-31	457	16 856,00
1287	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Total entreprenad i Motala	2020-06-16	495	7 222,75

Summa 3 628 399,46

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se